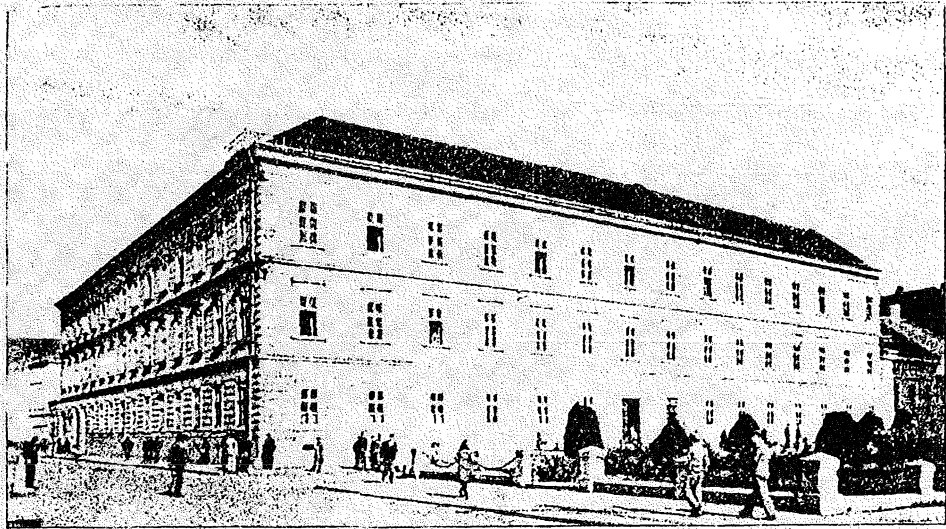

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizennegyedik évfolyam
2003. szeptember

Tartalom

Tanulmány

- Boross Géza: Szószéki küzdelem a társadalmi devianciák ellen. VIII. részlet.
A szexuális sivatag mint homiletikai probléma451

Vasárnapi prédikációk

- Domahidi Béla: Kicsoda olyan, mint Isten? Mikeás 7,7–8.18–20457
Gyökössy Endre: Ébredjtek fel, erősítsd meg a többieket... Jelenések 3,2458
Sándor Endre: Vigyázzatok... Kolossé 2,8.....461
Tunyogi Lehet: Kérlelő meghívás. Efézus 4,1–3462

A Genezáret partján

- Gyökössy Endre: Isten öreg bojtárjának vallomásai. (Részletek).....465

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra:

- Móra László Tibor: Arképek a Bibliából – Barabbás a megmenekült bűnös.
János 18,39–40473

Rádioprédikáció:

- Adorjáni László: Antenna a menny felé. 2Mózes 17,8–13475

Keresztelési igehirdetés:

- Berke Sándor: Szövetségben? Igen, szövetségben! Máté 28,18–20476

Esketési igehirdetés:

- Szóllósi János: Együtt a lelki áldásokban! Énekek éneke 8,6.....477

Temetési igehirdetés:

- Hegedűs József: Sötétségben világosság. 2Korinthus 4,6–7 478

A borítólapon az egykori szatmári Református Főgimnázium, amely 1890-ben épült. Az első református iskolát Szatmárnémetiben 1535-ben alapították. Az 1989 után újból megszervezett Református Kollégium az irgalmas rendi nővérek egykori zárdájában kapott helyet, ahol ma is működik.

Hátlapon

Gyökössy Endre: *Vers a Börmunkás apostolhoz c. verse*

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Tanulmány

Boross Géza

Szószerzői küzdelem a társadalmi devianciák ellen*

(VIII. részlet)

4. A szexuális sivatag mint homiletikai probléma

4.1. A homiletikai szituáció

A nyolcvanas évek végén (1987) egy nagy vihart kiváltott könyv jelent meg Magyarországon. Szerzője a magyar, akkor éppen Németországban praktizáló fogorvosasszony B. Élthes Eszter. A könyv címe pedig: *Óda az erotikához, avagy a szexualitás védelmében. Vitairat*. Ez a könyv valóságos láttelep. Diagnózis arról az egészen sajátos szituációról, amit legáltalában a „szexuális sivatag” (Pakard) képével lehet jelölni. Méltatás helyett azonban szóljon maga a könyv. Íme egy részlet az Előszóból: „Szeretném hangosan kikiabálni, nem szégyenlem, hogy: nem járok nudista strandra – nem fürdök még félmeztelenül sem, nem tartom modernnek, sőt nagyon is elítélem ezt a mindinkább elterjedő újabb szokását túlcivilizált világunknak, nem rajongok a homoszexuálisok agresszivitásáért –, nem tudom elviselni, sőt rombolónak tartom a mindent és mindenkit demoralizáló kulturális áramlatot, félttem a világot, az utánunk jövő nemzedéket a mi erkölcsainktől. Szeretnék újra szorongás nélkül szórakozni barátaimmal, régi barátokkal (akiket azt hittem, ismerek) anélkül, hogy azzal a meglepetéssel számolnom kellene, régi ismerőseim mikor vetkőznek meztelenre mellettem... A valóság ma azonban olyan, hogy még a legrégebbi, legkipróbáltabbnak hitt barátaimmal is rettegek olyan helyzetbe kerülni, ahol kiderülhet, hogy ők is »modernek« lettek. Nem szégyellem, sőt büszke vagyok rá, hogy nem tartozom közéjük... Ha ők a legújabb nudista strandról beszélnek elragadtatottan, én érzem magam kínosan... nagyon is erősen abban reménykedem, hogy e könyv elolvasása után többen lesznek, akik nem tartják majd merészségnek és követendőnek a ruhátlanságot, hanem annak, ami: nevetségesnek, ízléstelennek és butának.”

Már e fenti idézet is érzékelteti, miért jogos a szexuális „sivatag” megjelölés a hazai és határainkon kívüli szexuális problémák, a nemi erkölcs terén beállott változások megjelölésére. Még inkább nyilvánvaló lesz a szociográfusok helyzetfelméréséből. Hazánkban ilyen jellegű tájékoztató Miskolczi Miklós *Színlelni boldog szeretőt, hazudni boldog hitvest* c. ugyancsak látletetszámba menő könyve. Adatainak, megfigyeléseinek ismerete elengedhetetlen annak a homiletikai szituációnak felméréséhez, melyben a keresztyén (keresztény) igehirdetés hazánkban hangzik. E sajátos szituáció, a szexuális sivatag negligálása – igehirdetői struccpolitika. Mire hívja fel hát figyelmünket Miskolczi Miklós? Mindenekelőtt arra a jelenségre, hogy úgymond: „A legutóbbi időben megjelent magyar családszociológiai munkák igyekeznek olvasóikkal elfogadtatni az új szexuális kapcsolatokra nyitott, a külső kapcsolatokat elfogadó házasság modelljét.” Továbbá: „Szakírók szerint egyre több házasságban hajlandók integrálni a harmadikat, sőt negyediket is, egyre többen hajlandók és képesek tudomásul venni házastársuk külső kapcsolatát, vagy kapcsolatait.” Ugyancsak a szakirodalomra támaszkodva

* Bp. 1999.

figyelmeztet: „A szexualitás felszabadult vagy felszabadul a szeméremből köréje szótt burokból.” Szerzőnk szerint feltételezhető, hogy „ma Magyarországon körülbelül 300 000 negyven éven aluli férjes asszonynak és 500 000 ilyen korú nő férfinak van külső kapcsolata. A házastársi hűtlenség a felmérések szerint ma Magyarországon éppúgy „tömegjelenség”, mint a „házasságbontás”.

Ha most ezt a tájékoztatást kiegészítjük a nemi betegségek visszatéréséről, a titkos vagy álcázott prostitúció működéséről, a társas szex, ill. a szextársaságok és a homoszexualitás terjedéséről szóló jelentésekkel, akkor lesz világos, miért olyan találó Vance Packard képe a „szexuális sivatagról”. Packard tudatosan használja ezt a kifejezést a gyakran emlegetett „szexuális forradalom” helyett. A valóság – írja – túlságosan is kaotikus és ellentmondásos ahhoz, hogy forradalomnak lehessen nevezni. Idézi az egyik harvardi szociológus véleményét, miszerint szexuális szabadságunk egyre inkább kezd szexuális anarchiává fajulni. Tovább folytathatók az idézeteket és adatokat, hiszen az idevágó orvosi és szociológiai szakirodalom valósággal ontja ezeket. A mi szempontunkból azonban a helyzet érzékeltetésére ennyit is elegendőnek ítéltünk. Elegendőnek arra, hogy verifikáljuk azt a döbbenetes diagnózist, melyet egy emberöltővel ezelőtt egyházunk egyik profetikus lelkű nagy hatású igehirdetője, Szabó Imre fasori lelkipásztor állított fel. Sorait olvasva az az érzésünk, mintha itt élne közöttünk. Hiszen ma a század utolsó éveiben szinte szóról szóra ugyanaz a helyzet mint volt a század elején. Ha van különbség a két korszak között, az legfeljebb annyi, hogy ma még rosszabb a helyzet, annál is, amit Szabó Imre rajzol. Íme Szabó Imre diagnózisa:

„Medúza arccá változott a szexuális élet. Ezt az ősi erőt, ezt a millió forrást a keresztényiség mederbe fogta, a házasság partjai közé, most elhagyta medrét ez a folyó, elöntött mindent s nem lehet látni a partokat... Nagy gátszakadás történt. Ma minden az erotikának a szolgálatába állott. Mindennél nagyobb kérdés lett, politikánál, gazdasági kérdéknél, technikánál, kapitalizmusnál, szovjetnél. A szerelem vadvizein úszik az emberiség s a mocsarakban békák kuruttyolnak... Az Erősz felidézett szellemével nem bír az ember, se egyház, se állam, se műveltség, se kultúra nem tudják lefogni, s nemzeteket támad meg létükben...”

Hogy ez a diagnózis mennyire nem túlzás, mennyire nem anakronizmus, hanem az ún. posztmodern társadalmakra is találó kórisme, döbbenetes betegség bizonyítja, az ezredforduló igazi rákfeneje, az AIDS (Acquired immunodeficiency syndrome = szerzett immungyöngesség szindróma). Ezt a betegséget először 1980-ban fedezték fel, olyan fiatal férfiakkal, akik homoszexuális kapcsolatok részesei voltak. A fertőzés kizárólag szexuális érintkezés útján, és pedig hasonnemű partnerrel, vagy egymást váltó másnemű partnerekkel történő érintkezés útján terjed. Mivel a promiszkuitás, részben a többnejűség következtében rendkívül nagy, ezért ott terjed a leggyorsabban. Pesszimista előrejelzések szerint az ezredfordulóra minden második fekete afrikai ember AIDS fertőzött lesz. De a többi földrészen sem sokkal jobb a helyzet. A homoszexualitás előretörésével, agresszív térhódításával egyre nagyobb a lehetősége a fertőzésnek sajnos hazánkban is. Akkor is, ha vagy szemérmesen hallgatunk, vagy kicsinyítjük a veszélyt. De elég a diagnosztizálásból. Aki ma nyitott szemmel jár, aki újságot olvas, rádiót hallgat, televíziót néz, könyvsátrak kirakatában böngész, nagyon jól tudja, miről beszélünk, amikor szexuális sivatagról szólunk. A kérdés: van-e az egyháznak, a keresztyén (keresztény) szószéknek üzenete ebben a helyzetben, ebben a sivatagban? És ha van, mi az? Az alábbiakban erre a kérdésre keressük a választ!

4.2. A kerygma

4.2.1. A keresztyén (keresztény) szószék legelső feladata felmutatni a szexualitás teológiai háttérét. Azaz rámutatni arra a kérdésre, mi a köze a szexualitásnak Istenhez, illetve Istennek a szexualitáshoz? Azt a tényállást kell mindenekelőtt világossá tenni, amit az Énekek 8,6–7 így fejez ki bibliai klasszicitással és tömörséggel: „*Lángjai az Úrnak lángjai.*”

Az a könyv, ahonnet ez az ige vétetett, az ókori héber irodalom egyik gyönyörű szerelmi költeménye. Olyan ének, amelyben a vőlegény és a menyasszony felváltva dicsérik egymás testét. Ez a bibliai könyv tele van erotikus képekkel, gondolatokkal, a testi szerelem dicséretével. Ebben a könyvben egyetlen helyen jön elő Isten neve. Ott, ahol a testi szerelemről, a szexuális vonzásról azt mondja, hogy az olyan, mint a tűz. Ezen a ponton hivatkozik Istenre, mondván: „*Lángjai az Úrnak lángjai.*” S ezzel mintegy helyreállítja, a fejről újra a talpára állítja a szexualitás értelmét. Az üzenetet tehát, s ez a Biblia alapüzenete a szexualitás kérdésében, így fogalmazhatjuk meg: *A szexualitás az Úrtól való tűz az emberben.* Csontjainkba, sejtjeinkbe, szöveteinkbe rekesztett tűz. És pedig, s ezt nagyon fontos hangsúlyozni, a heteroszexualitás, az egy férfi és egy nő közötti szexuális vonzás tüze és nem a homoszexualitás tüze az, amiről itt az Énekek énekében szó van!

4.2.2. A keresztyén (keresztény) szószék másik feladata megmutatni, hogyan is kerültünk a szexuális sivatagba. Amilyen mértékben tűnt el, vált korszerűtlenné, idegenné, túlhaladottá az Énekek énekének szexológija, úgy lettek a szexualitás lángjai gyökerelesen romlott emberi természet, sőt az Efézusi levél emlegette „*levegőbeli hatalmasságok*” (6,12) lángjaivá, és pedig pusztító lángjaivá. A szexualitás azért vált olyan testet-lelket pusztító erővé, a nemi betegségek és jellemtorzulások kórokozójává, mert a szekularizáció következtében elveszett a bibliai, teológiai háttére. Mert a tűz kitört a kályhából s belekapott a bútorokba. Mert levettük az abroncsot a hordóról és a dongák szétestek a belső feszítőerő következtében. Az Istentől elszakított szexualitás jellemformáló, környezetromboló, deviáns hatásait a Biblia néhány döbbenetes történettel szemlélteti. A szabadjára engedett szexuális ösztön pusztítását jól láthatjuk Dávid és Bethsabé házasságtörő kapcsolatában (2Sám 11,1 s köv.). Íme hogyan lesz a fékevesztett szexualitás gyilkosság impulzusává! Hogyan jellemzi Náthán próféta ezt a királyi házasságtörést a gazdag és szegény ember példázatával (2Sám 12,1 s köv.). Hogyan rajzolja meg a gazdag ember önkényeskedését, hatalommal való visszaélését a szegénnyel szemben. Hogyan gerjed fel Dávid igazságérzete a vérlázító bűn hallatán! S milyen hidegzuhanyként hat Náthán próféta személyre szóló igehirdetése: „*Te vagy az az ember!*” (7. v.) Erről a bibliai történetről a szexuális sivatagban sokszor kellene prédikálni. Ugyanúgy azonban Amnon és Támár történetéről is (2Sám 13,1 s köv.). Különösen azért, mert ez a régi bibliai történet döbbenetes szemléletességgel tárja eléink a szexualitás ördögi arculatát, amikor bemutatja, hogy Amnon szerelme a kieroszakolt coitus után hogyan változik gyűlöletté (15. vers). Coitus előtt: Támár a vágyak, az álmok, a sóvárgás tárgya Amnon számára. Coitus után: undorának, utálatának, megvetésének tárgya, akit egyszerűen elzavar maga mellől. Íme az Úrtól elszakított szexualitás. Íme a szexuális sivatag a maga valóságában. Íme az elembertelenedett, antiszociális szexualitás, mint az ember bűnének reális, látható dokumentációja. Íme a bűn a maga meztelen valóságában: megszerzeni mindenáron, aztán megszabadulni minden áron.

Innen aztán egyszerre érhető lesz Pál apostol döbbenetes diagnózisa, mely azt mutatja, hová vezet az Istentől elszakított, az autonóm szexualitás: „*Annakokáért adta is őket az Isten szívük kívánságaiban tisztátalanságra, hogy egymás testét megszeplő-*

sítsék... adta őket az Isten tisztátalan indulatokra, mert az ő asszonynepeik is elváltak a természet folyását természetellenesre. Hasonlóképpen a férfiak is elhagyván az asszonyneppel való természetes éleést, egymásra gerjedtek bujaságukban, férfiak férfiakkal fertelmeskedvén...” (Róm 1,24 s köv.). Íme a szexuális sivatag, mint Isten ítélete!

4.2.3. Éppen ezért időszerű az evangéliumhirdetés éppen ebben a dologban is. A Biblia egyik legidőszzerűbb örömmüzenete ma is, van bűnbocsánat a parázna ember számára. Az evangélium ezt sok történettel igazolja (Ráháb, a samáriai asszony, a bűnös nő), hogy Jézus Krisztus a vámszedők és parázna nők Megváltója. S hogy ő elsősorban nem az ún. igazakat, tisztákat, szenteket jött hívni megtérésre, hanem éppen azokat, akiket tönkretett a test és a vér. A kegyelemhirdetés szempontjából az egyik leggazdagabb perikópa a János 8,1–11.

4.3. Paradigmák

4.3.1. Az első paradigmánk Walter Lüthi igehirdetése a hetedik parancsolatról. Csak néhány jellemző és modellértékű részlet a hatalmas igehirdetésből. Érdeemes megfigyelni rögtön, ahogyan kezdi, ahogyan megadja az alaphangot, in medias res. Íme: „Itt Istennel van dolgunk... A házasság Isten műve. Ezzel azonban máris hozzányúltunk ahhoz a sebhez, melyből minden ember, a házasságon belül és kívül, többé vagy kevésbé vérzik. Az ember ugyanis épp abba nem akar beletörödni, hogy itt Istennel van dolgunk... Az egyedüllet itt különösen kifejezett módon bűn: Elrejtőzött az ember és felesége az Úristen elől” (Gen 3,8). Íme a házasság egyik baja, amiről szó van... Ádám a feleségével együtt elrejtőzik az Úristen elől, s azt képzei, hogy egyedül van... De hála Istennek, Ádámnak és feleségének soha nem fog sikertülni, hogy elrejtőzzék Isten orcája elől...” A prédikáció harmadik részében a házasságtörésről szól igehirdetünk. Ekképpen: „Ne paráználkodjál, ne légy házasságtörő!” Isten a házasságot ezzel egynevelésnek nyilvánítja... A házasság ne legyen nomád pusztaság (!). A nomád ember felüti vándorsátrát, legelteti a nyáját, az ürülékét hátrahagyja és továbbvonul. A házasság nem nomád élet, amikor az ember legel, a piszkot hátrahagyja és felelőtlenül tovább cigánykodik. A házasság nem is méh-élet, amikor az ember virágról virágra száll, kiszívja ami kiszívható és továbbrepül. A házasság nem is galambdúc. A házasság házasság, tartósan.

Ezt gondolja Isten, amikor így szól: ...a házasságot ne törd meg. Ha az ember benne van, ne törjön ki abból s ne engedjen mást betörni abba...” – Lüthi ezt a témát olyan fontosnak tartja, hogy külön prédikációt mond a hetedik parancsolat alapján a házasságtörésről. Ebben a beszédben a nemi élet nyomorúságaira is kitér. Teszi pedig ezt ekképpen: „... a hetedik parancsolattal kapcsolatban... mindenekelőtt az tűnik fel, hogy Isten a nemi életről mily példátlan nyíltsággal szól embergyermekének. Ami kitűnik, az a sok vétek, amelyekbe az emberek a maguk férfi voltak és női voltak révén belebonyolódnak és az ennek következtében beálló kimondhatatlanul sok szenvedés. Ne úgy értsük ezt, mintha a nemiség önmagában különösen bűnös dolog volna. Mégis, ami általános emberi bűnösségünk kiváltóképpen könnyen erre a területre gyülemlik, mint tályognál a genny a mag körül (!!!)... A vér bűnének mindig vannak következményei. Nincs a bűnnek az a fajtája, amely annyira közvetlenül rárajzolódna testre és lélekre s hagyná rajtuk a maga nyomait... A vér bűnének következményei nemesak az örökkévalóságban lesznek láthatóvá, hanem már ebben az időben és világban.” – S végül még egyetlen példa arra, hogyan illusztrálja Lüthi a bűnbocsátó kegyelem csodáját éppen a nemi nyomorúság területén. Felhívja a figyelmet, hogy Jézus családfájának Máténál található leírásában öt asszony neve szerepel. „Ez az öt női név egyetlen ujjongó bizonyosság a

kereszt kegyelmének átütő erejéről” mondja, s ezután röviden jellemzi Támárt, Ráhábot, Ruthot, Betsábét és Sztíz Máriát. Így érkezik az evangéliumhoz: Jézus Krisztus felelet „a legégetőbb és legvéresebb, a szexuális kérdésre”. Lüthinek ez az igehirdetése a szemléltetés, az illusztráció helyes homiletikai szerepének felhasználása szempontjából is példa. Olvasmányából és tapasztalataiból öt történetet mond el a házasság problémáinak érzékeltetésére, mondhatnók, abból a célból, hogy világossá tegye, napjainkban miért kiváltképpen Krisztusra vezérlő mester éppen a házasság, a szexualitás, a szexuális sivatag.

4.3.2. A másik paradigmaértékű bibliamagyarázat tárgykörünkben Pilder Mária *A házasság Isten igéjének világosságában* c. bibliatanulmánya. Textusa a Gen 2,18–25. Igehirdetünk nemcsak versről versre, de szinte szóról szóra halad a textus magyarázásában. Íme néhány modellszerű részlet: „Isten adja az asszonyt az embernek. Isten van benne a férfi–nő viszonyban. Ez nagy dolog. Ez a bűneset óta kiveszett az emberiségből. A kezdet azonban az, hogy Isten cselekvően: benne van a férfi–nő viszonyban. Isten akarta, Isten adta őket egymásnak házas szerelemre. Mi már csak az eltorzult nemi kapcsolatra gondolunk, amiről tisztán, szentül még a hívők sem tudnak beszélni. Bibliórán sem, mert úgy érzik, hogy tisztességtelen, nem illik. Pedig a kezdet az, hogy Isten viszi az emberhez az asszonyt, ajándékként.” Aztán később: „Az ótestamentumi kánonban csak egyszer van még szó arról a házasszerlelemről, amelyről alapigénk beszél, az Énekek énekében. Bár a kánon összeállítói azon igyekeztek, hogy ezt is kiebrudalják a kánonból, de Isten Lelke nem engedte. A legutolsók egyike „amit bevettek, de Isten Szent Lelke akarta, hogy ott legyen. Az Énekek éneke a teljes, tiszta házasszerlelem éneke. Azért adta Isten, hogy ne tűnjön el véglegesen a Tőle adott szerelem. Ott a szerelem énekel. Azért, hogy ott legyen ez a könyv pilléreként a Genezistől az Újtestamentumig. Nagy ív...” Majd a vége felé Pilder Mária ezt a kérdést teszi fel, a gyakorlatban hogyan züllött le a házas szerelem arra a fokra ahol most van? Barth Károllyal adja meg a választ. Az ún. kettős morálból, ami a férfiak kiváltsága volt sokáig, évezredekén át, nőtt ki a feminizmus. A nők azt akarták, hogy egy morál legyen mindkét nem számára. „Miért ne lenne szabad nekünk is állatnak lennünk? A női felszabadulás lényege: nőstény szabadság. Nincs kettős morál. Hím és nőstény egy a közös szabadságban, ez a fejlődés vonala.” Van-e megoldás? Pilder Mária szerint igen, a házasság krisztológikus értelmezése. A keresztyén házasság az üdvrend tükrözője, az Ef 5,20–30 alapján!

4.3.3. A harmadik paradigma a kérdésünk mai szószéki tárgyalására Wilhelm Busch *A szeretethez való jogunk* c. textus nélküli evangelizációja. A kiindulás nála is a diagnózis: „...a nemiség területén határtalan a nyomorúság”. Ebben a helyzetben a legidősebb kérdés, mit mond Isten a témában? Mondanivalóját három pontban sűríti össze.

a) *Isten igenli a szexualitást.* „Isten férfiúvá és asszonnyá teremtette az embert. A nemiséget is Ő adta... Ez a terület nem tabu... nincs harmadik nem. Tudhatom, hogy Isten igent mond a szexualitásra. Nem kell elfojtani semmit. A teremtésbe beletartozik ez a feszültség, hogy van férfi és van asszony. De mi elbukott teremtmények vagyunk. A világ már nem olyan, amilyenek Isten kezéből kikerült. Azért a nemiségnek ez a fontos és gyengéd területe különösen veszélyben van. Ezért védi Isten.

b) *Isten a házasság által védi a szexualitást...* „A házasság nem társadalmi szerződés, hanem Isten rendelése. Egy amerikai pszichiáter, aki maga nem is keresztyén, nagy könyvet írt erről a kérdéstről. Ezt mondja: „Nincs igazabb kijelentés erről a kérdéstről, mint amit a Biblia mond: Isten teremtette az embert férfiúvá és asszonnyá. Én nem vagyok keresztyén, de mint pszichiáter azt mondom, így van rendjén: a házasságban.” A hűségesebb házasságban – folytatja Busch –, nem pedig a hetedik, nyolcadik, kilencedik vagy tizedik házasságban, mint amit a hollywoodi filmsztár köt. Az is a mi korunk

őrültsége, hogy az ilyen „házasságokat” ideálisnak tekintik. Ez is a teljes tehetetlenségünket tükrözi. Isten a házasságot a szeretet és hűség rendjében teremtette...”

c) *Isten tiszta ifjúságot akar.* „Tudom, ez ma nevetségesen hangzik. De azt gondolják, Isten a divathoz igazodik? ...Egyszer egy orvos-pszichiáter magyarázta meg nekem: »Meg vagyok győződve róla, hogy egy leány csak egyszer tud igazán szeretni... Ha egy ilyen leánynak hét udvarlója volt, akkor már a házasság be van mocskolva. A hetedikkel köt házasságot, de mindig az első van az eszében, akit szeretett.« Én így feleltem neki: Érdekes. Ön mint pszichiáter egészen azt igazolja, amit Isten igéje mond: Egyet tehát világosan meg kell mondanom: a házasság előtti nemi kapcsolat, a leszbuszi szerelem, a homoszexualitás, a házasságtörés és válás bűn, amelyért felelni kell a szent Isten színe előtt.”

E három pont előrebocsátása után hirdeti az evangéliumot így: „Mai korunk szexuális nyomorában nem tudok más segítőt ajánlani: csak Jézust. Ezt úgy mondom, mint aki magam is Jézus segítségével éltem... Megtapasztaltam milyen nagy szabadító Jézus, mégpedig két oldalról is: a) Jézus megbocsátja a bűnt és b) Jézus feloldja kötelékeinket...”

Busch e tételeit is lelkipozóitól tapasztalataiból merített konkrét esetekkel igazolta.

Textuárium Gen 2,18–25; Gen 3,8; Ex 20,14; 2Sám 11,11 s köv., 12,1 s köv., 13,1 s köv.; Énekek 8,6–7; Jn 8,1–11; Ef 5,28–30, 6,12.

Isten szőlőskertje és a munkamegosztás. Hogy az Isten szőlőskertjében a munkásoknak milyen különböző feladatuk van, érdekesen mutatja ezt be az a kép, mely egyik wittenbergi evangélikus templomban látható. Luthert kapálás közben találjuk a festményen, amint a sorok között a gáz irtja. Melancton vizet merít a kútból. Bugenhagen karót ver le, a negyedik szőlővesszőt kötöz, egy meg a szőlőfürtöket metszi le és viszi a présbe, Eber püspök pedig, aki a képet a reformátorok emlékére készítette, családjával együtt ott áll az ajtónál, amint éppen be akar menni a szőlőskertbe.

Mint ahogyan testünk életében meg van a szemnek, fülnek, szájnak és kéznek a maga hivatása, épp úgy külön-külön munkára hívott el az Isten az Ő országában minden embert. Feladataink tehát különbözők. Pál plántál, Apollós pedig öntöz. (1Kor 3,6)

Vasárnapi prédikációk

Domahidi Béla
Mezőbergenye

Kicsoda olyan, mint Isten?

Alapige: Mikeás 7,7–8.18–20
Bibliolvasás: Zsoltárok 31

Az Úr igéje, melyet Mikeás prófétának tovább kell mondani a választott népnek, kemény ítéletről, súlyos büntetésről szól. Isten maga áll oda bizonyosságul Júda és Izrael ellen. Megdöbbenő fordulata ez Mikeás igehirdetésének! Isten, aki számtalanszor jött már népéhez felmentő kegyelmével, atyai jóságával, bocsánatával – most ellene tanúskodik.

Az irgalmasság csődje, veresége ez?

Isten kegyelme határtalan, annak csak mi vethetünk határt – önmagunkban. Így lehet a szabadulás visszautasított, könnyelműen-hitetlenül el nem fogadott lehetőségéből az ítéletnek előkészített veszedelme. Aki nincs velem, ellenem van.

Még ebben a helyzetben is fel-felcsillan az isteni könyörület sugara. Akkor ott a választott nép számára, és most itt számunkra is, hiszen ez a próféta üzenet már régóta rólunk beszél. Mikeásnál olvasunk a Messiás születéséről, országáról, dicsőségéről, a nép megszabadulásáról, békességes hazatéréséről. Istennek nem mindegy, hogy mi történik a büntetés fenyegetettségében élő emberrel. Mi hagynánk „hullni a férgesét”, hadd vegye bűneinek méltó fizetségét a vétkes. Persze ebben inkább másokra gondolunk, a gonoszokra, elvetemültekre... Krisztus mégis meghalt, kész volt meghalni az ilyenekért is.

Értjük-e igazán áldozatának jelentőségét önmagunkra és másokra nézve?

Alapigénkben a kegyelem, megbocsátás által ajándékozott, visszaajándékozott új, másféle élet valóságáról hallunk. De én az Úrra nézek. Irányváltás ez, ugyanakkor az engedelmisség gesztusa. Sokfele tekintgettem már, sok mindent megpróbáltam már, de most a kegyelem vonzásába kerültem, s ezen az úton akarok továbbmenni. Az ember, mondják, előbb-utóbb azzal azonosul, amire vagy akire lelkével néz, figyel.

Nem veszítettük-e el helyes tájékozódásunkat? Nem a mennybe kell nekünk révült tekintettel bámulni, de mindenütt és mindenben az Urat keresni, Reá nézni. Ama régi szerzetesi ima szerint: mikor a követ vágom ...akkor is.

Aktív várásnak, várakozásnak is nevezhetjük ezt. Várom az Urat. Az egyik pogány vallás tanítása szerint boldogtalanságunk gyökere az, hogy vágyaink vannak, várakozások közt élünk. Nem jó várni. Azt az állapotot kell tehát elérni, amikor már semmit és senkit nem várunk, vágyaink teljesen kialszanak.

A mi hitünk ennél személyesebb. Igaz, mi nem ezt vagy amazt, hanem az Urat várjuk, Megváltónkat, aki érettünk „síkra szállt”, megszabadított a bűn és halál hatalmából és nekünk új életet ajándékozott, mely egyben az üdvösség ígérété is magában hordozza. Őt érdemes várni, mert bizonyosan eljött, hogy megváltson, bizonyosan eljön, hogy segítsen, és bizonyosan el fog jönni, hogy bevigyen országába.

Még ha a sötétségben ülnék is ... emberi tapasztalatot rögzít ez a megállapítás, melyet mindannyian jól ismerünk. A félelemnek, aggodásnak, erőtlenségnek, kísértésnek, gyásznak, kilátástalanságnak sötétsége. A gondok éjszakája, amelyről valóban nem tudjuk, mikor lesz vége. Emberi tapasztalat, azonban tegyük hozzá: hitben hordozható. Mert van világosság, van világosságom. Az Úr az én világosságom. Félő, hogy a hit

valóságából, erejéből, csak a hit elméletét ismerjük meg. Állandó tusakodásunk az, hogy a holt betűkön, hittételeken keresztül eljussunk az élő Istenhez, a Lélek ereje által, hogy csakugyan lelki világosságban járjunk, világosság cselekedeteit cselekedve. Isten az Ő jelenlétének világosságába, megtartó közösségébe hív minket úgy, hogy már semmi sem szoríthat e közösség körén kívülre minket, sem élet, sem halál. Egyik vértanúnak tulajdonítják a következő vallomást: levághatjátok lábaimat, kezeimet, fejemet is, azonban egy dolgot nem tehetek, nem szakíthatok el az én Uramtól.

Mikeás saját nevének jelentésével is kérdi: kicsoda olyan Isten, mint te? A kérdés nemcsak Isten abszolút másságára (Barth) vonatkozik, hanem itt elsősorban az ő irgalmasságának isteni csodájára, csodálatos voltára. Megbocsátja a bűnt, elengedi a vétket, önnön igazságát, az egyetlen Igazat feláldozva. A megátalkodott, bűnös nép ellen tanúskodó Isten ekképpen vállalja fel annak áldozatos védelmét is. Mert gyönyörködik az irgalmasságban, gyönyörködik az engedelmes Fiúban, aki kész életét adni. Szépek, ki-fejezők a bocsánat teljességét leíró képek: Isten eltapossa, a tenger mélységébe veti a bűnt. Nem kerülnek többé elének, sőt az ő szent színe elé sem. Hűségével meggyógyítja minden hűtlenségünket.

Csodálva, imádvá, hálával, engedelmességre induló szívvel kérdezzük: kicsoda olyan, mint Isten? És gyermeki közvetlenséggel: kicsoda olyan, mint Te, mennyei Atyánk, aki Krisztusban könyörültél rajtunk, megbocsátottál nekünk és ígéreted szerint megtartasz bennünket! Ámen.

Gyökössy Endre

Ébredj fel, erősítsd meg a többieket*

Alapige: Jelenések 3,2

Ez az üzenet Jézus levele. Egykor és legelőször az ébersége hiánya miatt elpusztult város, illetve abban a városban élő, de lélek szerint alvó gyülekezetnek szólt.

A levél, az üzenet egy életre-sokkoló diagnózissal kezdődik:

„Az a neved, hogy élsz, és halott vagy.”

Most mindenekelőtt arra szeretnék rámutatni, hogy áldott orvosunktól, Jézustól soha nem kapunk úgy diagnózist, hogy azt tüstént terapikus, gyógyító tanács is ne követné. Nos, akik elfogadják így, vagy úgy, de hálásan Jézus diagnózisát, azok felé első, gyógyító gesztusa, szava, terapikus cselekedete, hogy ébresztgeti, mint itt is: *ébredj fel!* Hiszen, ha élőhalottak vagyunk, biológiailag élők ugyan, de lélekben halottak, és így vegetálunk, egyik jellemző tünete ennek, hogy úgy járunk-kelünk mint az alvajárók. Olykor talán még ránk is szólnak. Nem egy embert ezért és így ütött el az autó. Így lett a lelki halálból, pl. a vegetáló pénzszerzésből – testi halál is. Még jobb eset, ha neheztelés lesz belőle, mert üveges, de nyitott szemmel megyünk el valaki mellett úgy, hogy nem vesszük észre, nem ismerjük meg, nem köszönünk neki, vagy nem fogadjuk a köszönését.

Egyszer egy ilyen szélütött lélek mondta el, azért menekül az ágyába és kucorog ott naphosszat, mert számára az álom valóságosabb már mint a valós élet.

Azt ne gondolja valaki, hogy ez pszichologizálás. Pál így inti a rosszul és kárukra úrvacsorázó korinthusiakat: „Ezért van tikóztatok olyan sok erőtelen és beteg, és alusznak sokan.” (Pál apostolnál is az „alusznak”, tulajdonképpen halált jelent.) (1Kor 11,30)

* Megjelent a *Levél Jézustól* című Kézfogás (8) füzet második prédikációjaként. Bp. 1993.

Nos, amikor ott a Megyeri temető platánjai alatt elfogadtam a diagnózist úgy, ahogy elmondtam, még ott és tüstént fellapoztam a szertartáshoz kivitt Bibliából ezt a levelet és végigolvastam. Már *éberem!* Hiszen már felsokkolt az Ige, és már meg is kaptam az első terapeutikus tanácsot, mintegy gyógyszerként:

„*Erősítsd meg a többieket, akik halódóban vannak.*” Ma is emlékszem, első, villanásnyi gondolatom az volt, ez lélektani szempontból is milyen igaz. Hiszen ez gyógyterápia. – Néhányan talán emlékeznek még a vagy tíz éve bemutatott döbbenetes tv-filmre, az *Operációra*, amelyben a neves szívsebész egyetlen leánya szívműtét után hal meg, és az apát az öngyilkosságtól az asszisztens orvosa úgy menti meg, hogy műtétre kell sietnie, egy kőfaragó szívét kell megoperálnia, és ráadja a sebészre a fehér műtőköpenyt, hogy siessen a műtőbe – életmentésre.

Hiszen manapság nemcsak gyógyszerekkel gyógyítják a lelki betegeket és sérülteket, hanem munkaterápiával is. Sőt, a lelki betegek zömét abba állítják be. S íme, Jézus ezt már tudta és gyakorolta, vagy azt is, amire a modern lélektan csak manapság jött rá, és ami sok millió dollárjába került a lélektani intézeteknek, hogy a csoportterápiában a legjobban kezelhető csoport az, amelyik nemigen több, és nem sokkal kevesebb tizenkettőnél. Nos, gondoljuk csak meg, itt Jézus a halottnak azt parancsolja, miután felébreszti, hogy erősítse meg a többieket, akik halófélben vannak, akik halódnak. Meg kell hogy valljam, hogy magam is úgy ébredtem fel és úgy ébredtem meg, hogy ezt a jézusi tanácsot – ha tetszik, terápiát –, komolyan vettem. Talán soha annyit nem lelkigondoztam, látogattam, leveleztem, mint egyik kislányom, majd nagyobbik fiam halála után.

És egyre inkább kiemelkedtem lelki zsidobadságomból, és akkor értettem meg valószínűleg Pál apostol hálaadását, akit rendkívül levert a korinthusi gyülekezet zűrzavara, amely miatt levelet is ír a gyülekezetnek, de így ír: „Áldott az Isten..., minden vigasztalásnak Istene, aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy *Mi is megvigasztalhatunk másokat* minden nyomorúságban azzal a vigasztalással, amellyel az Isten vigasztal minket. (2Kor 1,3–4)

Akkor értettem meg, hogy csak a megvigasztalt ember tud vigasztalni, hogy a vigasztalást nem lehet adni, csak továbbadni, hogy csak a felébresztett és megvigasztalt ember tud vigasztalni.

Pál is úgy jött rendbe szomorú levertségéből, hogy szolgált, azaz vigasztalva vigasztalódott. Biztosan jól ismerte az Ótestamentum egy gyönyörű Igéjét: „Aki más felüdít, maga is üdül.” (Péld 11,25)

Ezt a vigasztaló vigasztalást élhette át Bonhoeffer, ez a nagy mártír német lelkész is, akit a második világháború végén végeztek ki egy haláltáborban, halála előtt így ír a menyasszonyának:

„Itt mindenki vigasztalásra szorul, de tudom, hogy odakint sincs senki és nem él senki, aki ne szorulna vigasztalásra. Te vigasztalj kedves, engem, aki a halál árnyékában élek, én pedig innen a drótsövény mögül vigasztallak téged.”

Igen, ha van vigasztalás a halálos, az értelmetlenedett életből, a rezignációból, a lelki szélütésből, amelyet talán valami visszalopott bűn okozott, vagy ahogy Jézus levele mondja: az élő halálból, akkor ez az egyik gyógyszere: a lelki munkaterápia. Az élő halálból felébresztett embernek ébresztő szolgálatot kell végeznie (vigasztalnia, erősítenie, bátorítania kell – mert mindezt jelenti a vigasztalás eredeti görög szava), hogy egészen meggyógyulhasson maga is.

Méltán gondolhatja bárki, ez aztán a nehéz dolog. Valóban az. De az egyetlen igazi és tartós gyógymód. Ha elfáradsz és visszacsúszás fenyeget, jusson neked is eszedbe, én is újra és újra magam elé idézem a fáradt és beteg Pál alakját, akinek „tövis adatott a

testébe”, és a „halál angyala öklözi” –, mégis másokat vigasztal, egyik levelet küldi a másik után, hirdeti az örömhírt. És éppen bilincsek között, halála előtt írja a legtöbb örömet hirdető filippi levelet.

Be sokszor gondoltam arra is, hogy egy helyen írja, hogy az a világosság, amely benne van, az törékeny cserépedényben van, és hogy Isten ereje az ő erőtlensége által végeztenek el. És főként a Lélek is segítségére van a mi erőtlenségünknek.

Igen, aki erre az ébresztésre felébred és a diagnózist elfogadja, és holtából is a halódóknak szolgál, annak a Lélek is segítségére van. Sokan megtapasztaltuk ezt már Isten gyógyító munkaterápiája közben.

Ezt a munkaterápiát adtam tovább és ajánlottam annak, akiről az előzőekben írtam, aki beszélgetés közben holtá nyilvánította magát.

Ebben a mély, igei igazságban csak megerősített az, amit egy svájci rokonunkról hallottam, egy özvegy lelkesnééről, pontosabban egy mélyen hívő asszonyról, aki Kanadában él, mégpedig egy elfekvő kórházban, hosszú éveket szklerózis multiplexben. És minden oka megvolna rá, hogy keserű rezignációba, vagy depresszióba süllyedjen. Már csak egyetlen ujját tudja mozgatni, de ezzel az egyetlen ujjával ragyog, ha kell vigasztaló leveleket ír, vagy inkább pötyögget az egészséges, de siránkozó embereknek. Akik megvigasztalni akarták, meglátogatták, azok nyertek vigasztalást a közelében. Egy családtagunk azt mondta: ha láttam életemben keresztyént, akkor ő volt az. Nos, úgy hiszem, azért lehetett azzá, mert biztosan felismerte ezt a jézusi terápiát.

Mert ilyenek lehetnénk mi is.

Ehhez még csak nem is kell ágyban feküdnünk, csak zsibbadt-keresztyénségünkől, vagy bűneink okozta élő-halálunkból, vagy halálos életünkől kell felébrednünk és szolgálnunk a halódóknak.

De még valamiről írnom kell. Ha úgy érezzük, talán éppen manapság, hogy zsibbadt, szélütött lélekkel tengetjük életünket, akár az Úrban elfáradtan, akár még a régi életünkben, visszacsúszva, akkor igazán komolyan kell vennünk.

A diagnózis elfogadása nélkül nincs terápia, nincs gyógyulás. Jákóbból (csaló) is csak úgy lehetett Izráel, hogy a Jabbók révi éji birkózásnál kimondja, beismeri égi ellenfelének – ki is volt ő addig.

Az egyik magyar utókezelő gyógyintézetben az orvos azt a tanácsot adta betegének, ha élni akar, nagyon vigyázzon a májára, mert igen rossz állapotban találta. Következésképpen ne egyék zsírosan, főként ne igyék. Ilyen diétát is írt elő neki, és ilyet is kapott a kórházban.

Egy szabadnapos vasárnapján az orvos is elment a helység vendéglőjébe és ott találta ezt a betegét iddoggálva, sőt kapatosan, nagy halom étel előtt. Csak úgy elmentében, fölébe hajolt és azt mondta neki: – Jó étvágyat, kedves hullajelölt. – Ez a nem fehér köpenyben elhangzott diagnózis úgy meghökkentette ezt az embert, hogy attól a naptól kezdve *valóban*, de egyik napról a másikra – új életet kezdett. Sőt: az újrakezés lehetőségének apostolkodójává vált a vendéglőbe szökdöső betegársai között. De ez csak úgy volt lehetséges, hogy elfogadta és komolyan vette ezt a „vendéglői” – diagnózist.

Már csak annyit: Jézus nemcsak diagnózist mond, nemcsak terápiát ad, hanem meg is okolja azt:

„Nem találtam cselekedeteidet teljeseknek az én Istenem előtt.”

Szeretném hangsúlyozni, hogy Jézus az Ő Istene előtt nem találja cselekedeteinket teljeseknek. Mert mi, a mi „jó-istenkénkkel” valahogy mindig megalkuszunk. Azt hiszem, hogy tudatosan, vagy tudat alatt mi is úgy vélekedünk róla, ti. a mi jó-istenkénkről”, és nem Jézus Isteneről: Az a foglalkozása, hogy megbocsásson. (Heine)

Most már csak két Igét említek. Miben nem talál bennünket, nem találja cselekedeteinket teljesnek a Gazdánk?

1Jn 4,7: „Gyermekeim, ne szóval szeressünk, ne is nyelvvel, hanem cselekedettel és igazsággal.”

A szolgáló, a cselekvő szeretet a teljes szeretet.

Jak 4,17: „Aki tudna jót cselekedni, de nem teszi, bűne az annak.”

Az Ótestamentum „ne tedd” parancsai után és fölött ez a keresztyén többlet. Amikor már nem az fáj, amit tettünk és rosszul tettünk, hanem az válik bűnné, amit megtehattunk volna, de nem tettünk meg. Ebben az esetben nem ébresztgettük, nem erősítettük a halófélben lévőket. Ezért a mai üzenet ez:

„Ébredj fel, erősítsd meg a többieket, akik halódóban vannak, mert nem találtam cselekedeteidet teljesnek az én Istenem előtt.”

Levél érkezett! Expressz, ajánlott, égi posta! Bocsánat, hogy hosszasan csöngettem – a kézbesítők kötelessége.

Itt tessék aláírni – kérem!

Sándor Endre

Vámosújfalú, Magyarország

Vigyázzatok...

Alapige: Kolossé 2,8

Bibliolvasás: 1Péter 5,2-11

A Bibliában Pál apostol itt figyelmeztet először arra, hogy vigyázni kell, nehogy valaki téves tanítással félrevezessen, vagy elvonjon az egyetlen szilárd alaptól: Jézus Krisztustól. Mert egyedül az a tanítás áll meg, ami Jézus Krisztusra épül. Lehet egy tanítás tetszetős, tűnhet valóságnak, de ha nem a meghalt és feltámadott Jézus a fundamentuma, akkor olyan útra visz, ahonnan egy pontról már nem tudsz visszatérni.

Ha az ember lefelé hajózik egy folyón és vízeséshez közeledik, egy ideig meg tud fordulni, de egy ponton hirtelen gyorsul a víz és onnan már nincs visszatérés, akkor már tehetetlenül sodródik a hajó a veszedelembe. Az úrhajósok is tudnak egy pontról, aminél messzebbre nem tudnak menni a világuőben, mert onnan már nem tudnak visszajőnni. Így van ez az ember egészségével is: sokan nyugszanak a temetőben, akik önpusztító életet éltek és abban bíztak, hogy majd az orvos rendbe hozza, ha baj lesz. Egy darabig mehet ez, de van egy pont, ahol már nem tud az orvos segíteni. Ugyanígy van ez lelki téren is: el lehet távolodni Jézustól, de van egy pont, amikor a Sátán behálózz és marta-lékává válik a lelked és az életed valami rettenetes dolognak, és már nem tudsz szabadulni.

Hogyan történhet ez? Az ember sok tekintetben sodródik, nem ura a helyzetnek. Sodródunk a történelemben, benne élünk egy nép történetében, valóságában, nem vonhatjuk ki magunkat, ha jön a háború vagy az árvíz. Ugyanúgy, mint a vonaton, ami kisklik, a tömegszerencsétlenségéből nem tudod kivonni magad. Sodródunk valamennyien, visz és sodor az élet akkor is, ha nem akarjuk. Egyre halljuk a rossz híreket, látjuk a tévében az agresszív filmeket, melyek elveszik a nyugalunkat. Ha végiggondoljuk egy napunkat, látjuk, hogy mennyit dolgozunk, neveljük a gyermekeinket, rendezzük a dolgainkat, mégis úgy érezzük, olyan az életünk, mintha dróton rángatott bábok lennénk, mert bizonyos dolgokból nem vonhatjuk ki magunkat. Vannak mélypontok az életünkben, amikből nem tudunk kikeveredni, és ekkor jelennek meg a tévitanítók és kínálnak könnyű segítséget. Azt mondják, jógázz, szedjél különböző szereket, ne egyél húst,

élj így vagy úgy, és minden rendbejön. Pedig az élet zsákutcájából nem tudunk a magunk erejéből kikerülni. Isten kegyelme az, ha ad megállási, visszatérési lehetőséget. Ezért szól a figyelmeztetés: „Vigyázzatok, rabul ne ejtsen valaki titeket olyan bölcselkedéssel és üres megtévesztéssel, amely az emberek hagyományához, a világ elemeihez, és nem Krisztushoz alkalmazkodik!” Tudnunk kell, hogy vannak tetszetős, de üres bölcsességek, amik megtéveszthetnek, de vigyáznunk kell, hogy sziklára építsük a házunkat, az életünket, mert aki nem Krisztusra épít, az nem tud megállni az események sodrásában.

Az ember a maga erejéből nem tud megszabadulni, de Krisztus erejével nincs olyan mélypont, nincs az életnek olyan utolsó pillanata, amikor ne lehetne megtérni, amikor ne tudna Jézus a sodrásból kiemelni. Ha az ember nem bánja meg a bűnét, nem nyílik meg Krisztus bocsánatára, akkor a szervezete maga keres feloldódást. A bűne agresszívvá teszi és balesetbe, vagy újabb bűnbe sodorja. Amerikai tudósok megfigyelték, hogy az első bűn után 37 órával, azaz másfél nappal később következik törvényszerűen a baleset vagy az újabb bűncselekmény. Ennyi idő kell ahhoz, hogy egy esemény feloldozódjon és valamilyen módon kicsapódjon.

Jézus és az apostol ma arra biztat bennünket, hogy vigyázzunk, Krisztushoz ragaszkodjunk. Mi azzal kezdjük mindig a napot, hogy hallgatjuk a híreket, öszönlik ránk a sok negatív érzés. Jézus reggel elment és imádkozott. Ha követjük ebben, ha bibliaolvasással kezdjük a napot, akkor csupa pozitív érzéssel indulhatunk. Átéltethetjük, hogy Jézus szeretet, és így hálát adhatunk a szeretetéért és a vezetéséért. Rajtunk múlik, hogy engedjük-e, hogy az életünket a sok negatív élmény határozza meg, engedünk-e a csábításnak, a bölcsesség hitető beszédének, vagy az Úr szavának engedünk és az Ő Igéjével kezdjük a napot. Adja Isten, hogy legyen a Biblia az ágyad mellett, kezd a napot azzal, hogy mit üzen Isten, mit helyez ma a szívedre! Akkor más szemmel, más szívvel jársz, ott lesz benned az Isten iráni szeretet és az emberek iránti szeretet, megbocsátás lesz benned, mert rádöbbsz, hogy minden új nap kegyelem. Adja Isten, hogy a következő hétnek így induljunk neki! Áldjuk Őt azért, hogy ma is szól és ma is figyelmeztet: Vigyázz, mert emberileg nem tudsz visszatérni, de nálam van kegyelem, bőséges a szabaddítás, és én veled vagyok és vezetek, gondodat viselem. Áldjuk Őt ezért! Ámen.

Úr Jézus! Bocsásd meg, hogy sokszor elfeledkeziünk Rólad! Engedjük, hogy hasson ránk a világ, a világ eseményei és csábításai. Kériünk, hogy ne engedj bennünket sodródni az árral. Vezess vissza Hozzád, mert ezen a világon minden múlandó. Te vagy az egyetlen örök. Segíts bennünket, hogy a Te szemeddel nézzük a világot, az eseményeket, hogy meglássuk, hogy milyen kicsik és tehetetlenek vagyunk magunkban. Segíts, hogy bízzunk Benned, hogy fogadjuk el az eseményeket a Te kezedből, melyek által nevelni akarsz bennünket. Ámen.

Tunyogi Lehel

Esztény

Kérlelő meghívás

Alapige: Efézus 4,1–3

Bibliaolvasás: Efézus 4,17–24

Tartalmilag ez a textus: üzenet az üzenetben. Maga az egész Szentírás, a legmélyebb alapjaiig menően, Istennek az üzenete felénk. Igaz ugyan, hogy emberek által történik az üzenet átadása, de az üzenethordozók mindig megmaradnak csupán tolmácsoknak, közvetítőknél – mint eszközök –, nem lép(het)nek elő, mint közvetlen üzenő személyek.

I.

Jelen esetben (is): Pál, a maga sors helyzetével, vagy éppen személyével – minden egyes szám első személyben való fogalmazás ellenére – csak, mint szócső, mint isteni eredetű üzenethullámokra rezdülő membrán jelentkezik. Nem kell megtévebben benünket az, hogy úgy fogalmaz, mintha személyes akarat kinyilvánításáról lenne szó, mert személyeskedése csak megszólalás, nem pedig hivatkozás. Annyira túlfokozottan rezonál az isteni sugallatra, hogy ez nemcsak a szó, hanem az élés szintjén is kifejezésre jut. Azzal a ténnyel, hogy fogoly nem úgy és nem azért hozakodik elő, mintha ezzel hitelt vagy jogosultságot akarna szerezni a szavaknak, vagy egyáltalán a megszólalásnak, hanem ez csak egy jele annak, hogy miként tárgyiasult az isteni akarat az ő személyes életében.

A fogolymivolt kettős jelentést hordoz: egyrészt élethelyzetet, másrészt apostoli státust jelöl – mondhatni: – metaforikusan. Ez utóbbi a „fogoly az Ūrban” szóösszefüggésben válik nyilvánvalóvá: elhivatottságában, az evangélium ügyében, annyira el- és lekötöztetett, hogy másfajta életformától vagy életvállalástól teljesen elzárt. Csak ebben az életdoméniumban tud élni, mert ebben kell és ebben hivatott élnie. Milyen csodálatos ellentmondás, kegyelmi körülmény az, hogy csakis itt kaphatja meg az életnek teljességét. A külső világ erre, az Ūrban való fogságra egy saját maga adta fogságra ítélessel válaszol. De Pált nem a világi(as)ság, hanem a világ tartja fogva, és ez már sokatmondó különbség.

II.

Az Ūr kivезeti az övét ebből a világból minden idebilincselő akadályon túl azáltal, hogy alkalmassá tesz az Általa kijelölt szabadulás útján való járásra. A Tőle kapott alkalmatosságokkal élő életben valósul meg Istennek ama országa, melybe szól a meg-, illetve elhívása minden elhívottnak. Mert az evangélium nemcsak híradás (avagy üzenet), hanem hívás is, mely mindennemű falon keresztül is áthangzik. „Térjete meg!” – szól a kiáltás. És mintegy erre hivatkozó parafrázisként hangzik el a páli kérés, melyet annyira áthat a Pál szeretetének és hitének buzgalma, hogy emberi szubjektivitással is párosul az isteni szólam: „járjatek úgy, mint illik elhivatástokhoz, mellyel elhívattatok”.

Mennyi pásztori féltés és aggodalom lehetett Pálban, amikor – helyzeténél fogva – látszólag cselekvésképtelenül, az írás mentőöves eszközével kiáltatja el vele Isten az Igét. Nem horgonyozhatunk le csak az isteni oldalnál; látnunk kell ezt az embert is, aki „naponként halál révén” állva nemcsak a maga, hanem a mások szenvedéseit is szenvedí, hiszen neki kellett elmondania azt is, hogy: „Egymás terhét hordozzátok, és úgy töltséte be a Krisztus törvényét.” (Gal 6,2) Nemcsak szólja, de meg is mutatja (kérdés, vagy a maga személyének előtérbe állítása nélkül), miként kell az Igét körülhordozni a világban. Teljes lényével belekapcsolódik a Szentlélektől táplált szeretet áramkörébe, mely az egész világot képes meghódítani. Ezért Isten az Ő Igéjét nemcsak egészében, hanem a legelemibb elemeiben is feltölti Szentlelkének világosságra gyújtó áramával.

III.

Figyeljük meg ebben a textusban, hogy milyen szabályos körkörösséggel terjed a benne rejlő intelem: kiindul az Abszolút Megszólítóból, az Ūrból, teljesen bekebelezi Pált, a közvetítőt, aki által, vagy akin keresztül a megszólítottak felé veszi irányát, hogy átfogja őket és a központ felé terelje, közelítse a szeretetadta harmóniában.

Maradjunk még ennél a képnél: képzeljük el az embereket úgy, mint valami óriási térben szétszórt pontokat; mindenki a személyes szempontjai szerint próbál elhelyezkedni ebben a térben, s ilyenformán az összhatás a heterogén szétszóródottságot tükrözi. De midőn a mindennél fölöttébb való szempontúság igényével elhangzik az isteni hívás, és az időben nem mérhető és nem rögzíthető hirtelenséggel, felbolydul az egész pont-halmaz. Mindenki próbál elrugaskodni ettől a vonzerőtől, mely a forrás, és ugyanakkor egymás felé húzza, szívja az egyéneket. Mindannyian átélik azt a vajúdat, amint tiltakozás és önmegadás feszültségéből végül csak megszületik a megtérés.

Így lassan-lassan mindenki rátér arra a sugárútra, mely Isten felé vezet. És minél közelebb kerülünk Istenhez, annál közelebb kerülünk egymáshoz is mi, akik az ismeretlenség és a gyűlölködés távolságait ékeltük magunk közé. Az a közösség, amely a valamikori megoszlás, meghasonlás miatt körvonalazhatatlan volt, felveszi a Szeretet Körvonalát, mely hasonlatos az összeölekezés körszerűségéhez. Senki sem próbálja megtörni, szétszilánkosítani ezt az öleléskört versengéssel, önzéssel, karrierista, mást le- és eltaposó megmozdulásokkal, hanem az egymást egymásban elhordozó szeretetben viseli magát – ahogyan az Ige mondja: „elszenvedvén egymást”.

Bizonyára utópisztikusnak tűnik ez az egyetemes egymást-átölelés, de erre int az igei tanítás, mikor alázatosságot, szelídséget és hosszútűrést kér tőlünk – egyszerűen: szeretetet.

Egymás és önmagunk növekedésének ösvényei vagyunk mindahányan. Ezért eszerint is járjunk. Ámen.

A Genezáret partján

Gyökössy Endre

Isten öreg bojtárjának vallomásai

(Részletek)

Szüleimről

Édesanyám nagyon melegszívű szabolcsi asszony volt.

Édesapám békési, szarvasi ember.

Nagy szeretettel és meghatottsággal gondolok rájuk.

Nagyon jó emberek voltak. Tőlük tanultam meg, mit jelent: szeretni egymást. Nagyon szép, meleg és jó, kiegyensúlyozott házasságban nőttem fel. Gyáva, félnék, egyke gyerek voltam. Kis nővérem, aki előttem született, csak fél évet élt. Utánam pedig már nem lehetett több gyermeke Édesanyámnak, egy műtét miatt. Rettenetesen féltettek, de szeretettel neveltek, kényeztettek.

Apám mély vallásossága

Egész gyermekkoromon átsugárzó, legmeghatározóbb emlékem: Apám mély vallásossága. Sosem felejttem el, mindig nyakában vagy az ölében vitt el a rákospalotai templomba. Ott egy búbájos, kedves, erdélyi lelkész, Szabó Miklós hirdette az igét. Már gyerekként is nagyon szerettem – felnőtként pedig a káplánja lettem, és még jobban tiszteltem, szerettem.

Öt-hat éves koromban természetesen nemigen értettem a prédikációt. De azt láttam, hogy Apám szeme könnyes, meg van hatva és közben simogatja a fejemet. Az ő ölében azt is megszoktam, hogy „ott vagyok” a templomban. És már ekkor nagyon tetszett az a bácsi, aki ott állt a szószéken, és okosakat mondott. Gyermekfejjel is megirigyeltem: – De szívesen lennék én is ilyen nagy és okos!... – És tényleg bekövetkezett: én is sokat prédikáltam arról a szószékről...

Itthoni tanulmányaimról

A Teológián kedvenc tárgyam a görög volt, mert legjobban szerettem a görög tanáromat. Ő fiaként szeretett engem, és később, amikor már együtt tanítottunk, hát én bizony mindig a diákjának éreztem magam. Buday Gergely professzor, drága, kedves Buday bácsi! Csodálatosan tudta a görögöt tanítani. Persze, a bibliai görögöt, nem a klasszikust. A görögben a koiné, az Újszövetség nyelve, egy speciális dialektus. Ha valaki ezt tudja, még nem biztos, hogy tudja olvasni a klasszikust. Én mindkettőt megtanultam, mert már a gimnáziumban fölvettem a görögöt. Tudtam, hogy pap leszek, és nem csak latinul kell tudnom. A református lelkészeknek illik legalább úgy olvasni a görögöt, mint a katolikus papoknak illik tudni a latint.

Külföldi tanulmányaimról

Fiatalon verseket írtam. És nem is volt egészen sikertelen a verseskötetem. Amikor a második verseskötetemet Ravasz Lászlónak, kedves püspökömnek elvittem, belelapozott és az mondta: – Nem baj, fiam, majd elmúlik. – Aztán látta, hogy megbántottságomban könnyes lett a szemem, folytatta: – Tudod fiam, én is így kezdtem, verseket írtam... De én kinézem belőled a tudóst, képezd magad, mert nekem szükségem van fiatal tudósokra.

Amikor pedig felajánlott egy svájci ösztöndíjat, hogy kimennék-e, bár már fölszentelt lelkész voltam, lelkesen elfogadtam. Ki is mentem.

A bázeli egyetemen tanultam, ahol a legnagyobb akkor élő teológusok tanítottak: Karl Barth, Emil Brunner, és Thurneysen, a kiváló igehirdető. Rendszeresen eljártam bibliaóráira, igehirdetéseire. Eleinte nem is mindig érttem, inkább éreztem bölcs igéit. Tőle tanultam meg németül igét hirdetni. Igazából nem sokat kellett német nyelven szolgálnom, de nyelvtudásomnak máshol vettem hasznát... mivel a feleségem svájci. – Apósom állam- és egyházjogot tanított. Bár a svájci egyházjoghoz nem sok köze van a magyar egyházjognak – fölvettem az ő tárgyát is. Így, egy másik tudományágat, a jogot megismerve nem lettem egyoldalú, mert a Teológia könnyen egyoldalúvá teszi az embert...

Megvallom őszintén, hogy a magyar Teológia emberibb volt, a tanárok személy szerinti szerettek bennünket, egyetemi hallgatókat. Bejöttek a szobáinkba, beszélgettek, törődtek velünk. Ha valamelyikünk lógatta az orrát, azt elcsípték, beszélgették, vigasztalgtatták. A budapesti Teológián keresztény emberséget kaptam, Svájcban pedig a tudományt. Ott a nagy teológusokat százával hallgattuk. Diákszálláson laktunk, ahol nagyon gondosan elláttak bennünket. Nem voltunk sokan, mert már háború volt. Két cseh, egy magyar... talán még páran. Ami egy diáknak kellett, mindenünk megvolt. Szerettek bennünket, látszott, hogy azt akarják, jó emlékekkel térjünk haza. De igazi lélekmeleget a magyar Teológián kaptam.

Amikor a pasztorál-pszichológiát elkezdtem, az még majdnem tiltott, megvetett tudomány volt. Az egyház nagy része úgy tekintette, hogy megszenteltleníti a szentséges szent teológiát, ha a pszichológia belekeveredik. Nekem héberül, görögül, latinul kellett tanulnom, hogy jobb teológus legyek – de úgy láttam, nemcsak a Bibliát, amit magyarázok, hanem az embert is, akinek magyarázok, értenem kell. A pasztorál-pszichológia: lelkészeknek való pszichológia.

Nagy elégtételelem, hogy egyik tanítványom a napokban lett a Teológián a lélektani tanszék professzora. Végre elértem azt, hogy lélektant tanítanak a lelkészeknek. Úgy készítik föl az új papi generációt, hogy ne csak prédikáljanak, főképp ne kegyeskedjenek, hanem lelkileg is megközelítsék az embereket.

Engem mindig a teológia gyakorlati útvonala érdekelt. Ezért is lettem a gyakorlati teológia tanára, magántanára, aztán kutató professzora.

Házasságkötésem

Visszatérve Svájcra, itt nemcsak tudásom nagyobbik felét szereztem meg, hanem itt ismertem meg a feleségemet, és innen hoztam haza a háború kellős közepén, 1941-ben.

A bázeli egyetem éppen ezért többszörösen sokat jelentett nekem: leendő apósom ott volt professzor. Könyvekért járogattam hozzá, aztán végül nem a könyveit hoztam el, hanem a lányát. Bár nehezen engedte el – nem miattam, hanem mert nagyon jól tudta

(hiszen államjogász professzor volt), hogy mi lesz Európában. Én, persze, akkor még nem hittem el, hogy világháború lesz ebből, és annak szörnyű söprése végig fog csapni rajtunk is...

Apósom óvatos volt, nem akarta lányát rábízni egy „valahonnan Magyarországról” jött fiatalemberre, akiről annyit tudott, amennyit ő mesélt el magáról... Így írt egy levelet püspökömnök, Ravasz Lászlónak. Áldott emléké püspök úr táviratban válaszolt: „Nekem három lányom van. Bármelyiküket gondolkodás nélkül Bandihoz adnám.” Apósom csöndes humorral csak ennyit jegyzett meg: – Ha három lányom lenne, én is...

Gyermekeinkről

Jó is tán, hogy ilyenek vagyunk, mert nehéz életünkben gyerekek születtek, gyerekek meghaltak. Bölcsők és koporsók közt telt az életünk. És a háború! A bombázások, amikor apró meg még apróbb gyerekekkel lenn a pincében kuksoltunk és körös-körül robbantak a bombák. Elfelejthetetlen, hogy egyszer a pinceablakon láttuk, ahogy a szomszéd ház tetejébe vág bele egy bomba. Annak a recsegése-ropogása; azt hiszem, míg élek, mindig a fülemben-szívemben fog zajongani.

Az egyik fiam korán meghalt. Tizenöt-tizenhat éves volt, amikor szövődményes, nagy influenzajárvány tombolt. Kapott egy fertőzést, ami miatt előjött a Gyökössy-alapbetegség, a szívgyengeség. Nekem is volt már két infarktusom, apám is, napapám is abban halt meg. Úgy látszik, hogy nekünk ez jutott...

Egy kislányom pedig szívmitét alatt halt meg. Nyitott szívkamrával született. Feleségem úgy hordta ki, hogy mivel német állampolgárnak számított, a padláson kellett elbújnia, ha becsöngettek hozzánk. Annyi sok stressznek, szorongásnak volt kitéve, hogy amikor megszülte ezt a kisgyereket, itt, Magyarországon nem is tudták megoperálni. Egyedül Svájcban egy professzor. Apósom kivitette ezt a kis unokáját. Két hétig erősítették..., de a műtéttől már nem ébredt fel.

Sose felejttem el, amikor megjött a távirat – éppen indultunk Balatonszemesre, egy konferenciára. Az ajtóban adta át a postás a táviratot... megrendülve néztünk egymásra... de mennünk kellett, szolgálni kellett.

Az volt a megrázó – máig is emlékszem rá –, hogy egy asszony ott egyfolytában sírt, zokogott, mert nem tudom hány évvel azelőtt meghalt egy gyermeke. Egyszer csak megszólalt a lelkész:

– Asszonyom, ne sírjon, Gyökössynének ma halt meg a gyermeke, és itt van...

Az asszony meghökkent, és abbahagyta a sírást.

Ilyen élményeink is voltak.

Én a feleségemet csodáltam. Más asszony már azt mondta volna, hogy ő nem megy sehová. Lefekszik, vagy orvost kell hívatni hozzá. – Az én feleségem azt mondta: – Elvállaltuk. Eleget kell tenni a szolgálatnak.

Nekünk sosem volt időnk gyászolni. Gyászolókat vigasztaltunk akkor is, amikor nekünk kellett volna gyászolni... Különös „munka” a protestáns lelkészé. Gyerekei vannak és azok meg is halhatnak...

Amikor olyan házaspárral kerülök szembe, akik csak egy gyereket akarnának – „Egy is sok... azt is alig tudjuk fölnevelni”... –, bizony, kiszalad a számon:

– Nézzék, nekem két gyermekem halt meg. Mi lenne, ha csak összesen az a kettő lett volna, és nem öt?!

Megdöbbennek.

– Látják, azért kell több gyerek!

Az az érzésem, hogy elgondolkodnak rajta...

Betegségem

Bizony, a betegséggel nekem is szembe kellett nézmem, még fiatalon. Egyszer pedig már a halál szélére is sodródtam, amikor a Károlyi Kórházban feküdtem. Sajnos (?) – épp úgy tudok latinul, mint az orvosok, akik mindent latinul mondtak a fejem fölött. Arról beszéltek, hogy ők megtették, amit kell és lehet, most már vagy kibírom, vagy nem. Lemondtak az életemről. És akkor két nap és két éjjel, étlen-szomjan, lefekvés nélkül ott ült az én kedves feleségem az ágyam szélén. Egyik kezével a kezemet fogta, másik kezét pedig a fejemen tartotta. Tudtam, hogy imádkozik. Közben nemegyszer mondogatta:

– Bandikám, engem ne hagyj el, ha már idehoztál Magyarországra! – Olyan aranyosan mondta! – Tisztességes dolog az, hogy most engem itt hagyj egyedül?

És rádöbentem, ott, szinte a halál peremén, hogy nahát, ez tényleg nem tisztességes! Annyira nem tartottam tisztességesnek, hogy életben maradtam.

Mondhatom, visszahozott a halálból.

Orvosaim tették, amit lehetett – feleségem imádkozott. Nagy dolog volt. És tudom, hogy két asszony szült meg engem: először az Édesanyám, másodszer a feleségem. Elég gyakran voltam kórházban, több műtéten estem át – nem vidám dolog.

Feleségem lényegében sosem volt beteg, ha kórházban volt, egy gyereket hozott haza... nagyon egészséges, igazi jó svájci, szellemén is látszik. Ő viselte el még az én nyafkaságomat is...

Az én homiletikám

Ez engem arra figyelmeztetett, hogy amikor lelkészként igét hirdetek, mindig olyasmiről beszélek, ami érdekli az embereket. Olyan problémát vettem elő, ami nem Jákóbról, Mózesről vagy Istvánról, a vértanúról szólt, hanem – mondjuk – egy újpesti melósról vagy annak feleségéről, aki nekem sirta el a bánatát. Arra nagyon vigyáztam, hogy senki magára ne ismerjen.

A gondokat meghallgatva mindig az volt a kérdés: mit szólna ehhez Jézus? – Ezt kíséreltem meg elmondani, megértetve mindenkivel, hogy bajaikban merjék megkérdezni: Uram, Jézus, Te mit szólsz ehhez? – Egyre többen lettek a templomban.

A szószékünk

Az újpesti templom szószékének az oldalára négy K betűt vésettem egyszer. Még élt Nagy Benő, aki a templom faragásait végezte. Arra kértem:

– Benő bácsi, véssen ennek a szószéknek az oldalába négy K betűt, ha én már nem élek, találgassák azok, akik nem tudják, hogy mi is lehet az a négy K betű. Most elámulom: akkor kezdett alakulni a templomi közösség az ötvenes évek közepén és így nevezтік magunkat „Krisztus Kinyújtott Kezének Közössége”.

Elhatároztuk, hogy mi nem leszünk passzív, csak hallgató közösség. Megpróbálunk valamiképpen így együtt Krisztus Kinyújtott Kezének Közössége lenni.

A presbitériumról

Hogyan voltam én itt vezető lelkész? Egyszerű. Komolyan vettem azt a szót, hogy demokrácia. Ahol a közösség emberei közösen határozzák meg az irányt, a cselekedé-

tet. Igyekeztem sose dirigálni. Harminckét presbiterem volt. Még fiatal volt a gyülekezet, sok volt a tennivaló, a probléma. Ezeket mind megbeszéltem velük. Magam is megdöbbszemtem, hogy ezek az egyszerű emberek, „melósok” milyen bölcsességgel, szeretettel és egyház iránti tisztelettel tudták mondani: – Tiszteletes úr, mi úgy gondolnánk, hogy...

Bizony, számtalanszor csodálkoztam: – Úristen. Hogy ez nekem nem jutott eszembe... – De „eszébe jutott” az én Feri bácsimnak, Józsi bácsimnak, János bácsimnak, és megértettem, hogy ezért jó a kollektív vezetés.

Akik Istent szeretik, minden javukra szolgál

És ekkor ért életem egyik legnagyobb megtapasztalása. „Akik Istent szeretik, minden javukra szolgál” mondja az Isten igéje. Igenis javamra szolgált, hogy kitétek a Teológiáról!

Mert péntek esténként elkezdtem tanítani. Ha nem taníthattam a Teológián, tanítottam Újpesten. A melós városban.

Mit mondjak, hogy is kezdődött? Hát, csak úgy, magától. Reményik Sándor verse írja, hogy „ez a »magától«, ez a kegyelem”. – Csak elkezdtem öt-hat embernek mondani az igét... Végül már két-háromszázan voltak. Végül is kiderült, hogy az a nyolc-tíz hallgató, akiket a Teológián kellett volna tanítanom, szintén kijártak ezekre a „péntek estére”. Nagyon aktív társaság volt.

Elég sok neheztelést kaptam lelkésztársaimtól, mert Budapest különböző gyülekezeiteiből sokan jártak hozzám. Pedig nem volt semmi különös.

Igazából teológiai főiskolai fokon tanítottam a közösségemet. Nagyon kemény, nagyon nehéz dolgokat mondtam, de lelkesen tanulták.

Arra figyeltem, hogy az egyszerű ember is megértse. Én is itt születtem, ismertem az észjárásukat – hát úgy fogalmaztam, hogy értsenek mindent. Nem akárkitől, Jézustól tanultam ezt. Ha Ő valamit meg akart magyarázni, mondott két-három példát. Például, ha a megbocsátásról valaki „elmélkedik” – elfelejtik. Vagy ha az irgalomról „kegyeskedik” – elfelejtik. De a tékozló fiú történetét, az irgalmas samaritánus példázatát soha nem lehet elfelejteni.

Rengeteg példát mondtam az életből. Amikor már mindenki figyelt, mert érdekesnek tartotta az esetet, akkor vettem fel a kérdést: Na, most ehhez mit szól Jézus? És ekkor, a végén vontam le az „igei” konzekvenciát.

Az írásról

Igazából, valahogy így kezdtem írni is. Az első komolyabb könyvem a *Magunkról magunknak* című volt. Teológiai előadásaimat írtam át könyvvé. Mert más dolog az, amit a fülnek szán az ember, és más dolog, amit a szemnek. Ezt sokan nem tudják, és elmondott beszédeket nyomtatnak ki, aztán csodálkoznak, hogy nem hat.

Ha igét hirdetek – akkor a fül számára készülök.

Ha ugyanezt az igehirdetést egy előadáson kell elmondanom, átírom az agy számára. És ha ugyanebből könyvet írok, a szem számára szerkesztem át.

Pasztorációs módszerem

Az ember-kíváncsiság, a szeretet a rugója a munkámnak. És még valami: én rengeteg szeretetet kaptam a szüleimtől, a feleségemtől, a gyerekeimtől, a gyülekezetemtől. Illik továbbadni! Nemcsak a pénzből, a szeretetből is lehet „tizedet” adni. Ha én mindent magamnak tartok, önző, zsugori, gyűjtögető ember vagyok. Nekem azt tovább kell adnom!

A „módszerem” az, hogy agyba-főbe szeretgetem azt, aki engem fölkeres. Az is nagyon lényeges, hogy a rám szoruló ne egy szakember szakbeszédével találkozzék.

Nálam ez sosincs: megkérdem, hol szorít a cipő, és azt beszéljük meg.

Tulajdonképpen tanácsot sem adok. Megkérdézik sokan:

– Most mondja meg, Bandi bácsi, mit tegyek?

Felelem:

– Á, azt én nem mondom meg.

És tényleg nem mondom meg. De segíték a lehetőségek betájolásánál: ha ezt teszi, mi lesz... ha azt, mi várható, ha amazt, mi alakulhat ki... – Ezeket vele együtt végig gondolom, és akkor mondom:

– Na, most döntse el, hogy merre lép. Maga lép, és maga a felelős érte...

Én csak segíték ebben azzal, hogy vállalom az „ad latus”, kísérő szerepét. Tehát kísérője, lelki kísérője vagyok valakinek – de helyette nem döntök.

Legtöbb ember nem is tanácsért jön – bár azt mondja. De a döcögő első két mondat után már csak beszél, beszél... Mindig mondom, hogy a lelkigondozónak füle legyen és ne szája. Legyen hat füle és fél szája, mert neki odafigyelni kell, de azt nagyon.

Nem jó a kioktató, betanító, lerohanó lelkigondozás. Annak nem vagyok híve. Sajnos a lelkigondozó, de akár a gyóntató is sokszor egyszerűen csak kijelenti, hogy mit kell cselekedni, és kész. Ez a „legolcsóbb” megoldás. Jó hamar le lehet rázni valakit. De nem gyógyító semmiképpen. A lelki „apuka” szerepét kell hogy vállaljam, megmondva lelki „kisfiának”, hogy a döntést helyette nem vállalom.

Ha erősködik: „De Bandi bácsi, mégis, mit tenne a helyemben”, azt felelem:

– Én én vagyok. Lehet, hogy neked nem ugyanazt kell tenned, amit én látok. Döntsd el, hogy mit teszel te, és tisztelj meg azzal, hogy majd megírod, hogyan sikerült.

A jó házasság alapja

Tehát a valódi önmegvalósítás nem az, hogy az legyen, amit én akarok. Hanem, hogy azzá legyek, akivé Isten akarja, hogy legyek.

Egy hegedűből is ki kell hozni mindazt, ami benne van. A Stradivari-hegedűből se tudja előcsalogatni a legszebb hangokat az, aki nem tud hegedülni. De milyen csodálatos az, ha valaki önmagából vagy a másik emberből ki tudja hozni a legszebbet, a legjobbat!... Ez tulajdonképpen a jó házasság alapja is.

Ökumené

Nem az a lényeg, hogy katolikus vagy protestáns módon beszélek róla, hanem az, hogy a teljes életformában kövessem. Valósítsam meg, amit tanított. Hiszen az a megragadó Jézusban, hogy egybeesik az élete a tanításával. Az igazi „Homo Christianus” tehát az, akinek a beszéde és az élete ugyanígy egybeesik. Úgy beszél, ahogy él...

A mi Urunkra, Jézusra nézünk mindannyian.

Ez az ökumené.

Az imádkozásról

Ma már – öreg koromra, amikor kevesebb alvás kell –, reggelenként, ahogy fölélbredek, végiggondolom a napomat, úgy, „imádsággal”. Nem formális ima ez, hanem csöndes beszélgetés a Gazdával. És így kezdek a napnak.

Aztán napközben, mielőtt döntenék valamiben, bizonytalan vagyok, hogy tegyem – ne tegyem? Lépjek – ne lépjek? – Fölsejlik bennem a kérdés: mit tenne Jézus? Ő mit tanácsolna most nekem? – Érdekes, ahogy ezt a kérdést fölvetem, akkor máris tudom a választ.

Bár többször kérdeztem volna életemben! Kevesebb bakit követtem volna el. Néha csak úgy durr-durr, aztán utólag rájöttem, hogy jó lett volna a Gazdával megbeszélni... – de akkorra már elszettem a dolgot.

Ezekből is látszik, hogy milyen gyönyörű és szabad tevékenység az ima! Öreg pap létemre sem unalmas: hol így, hol úgy végzem. Másképp a szószéken, másképp, amikor reggel a párommal együtt imádkozom, és másképp, amikor csak fekszem és nem tudok aludni. És hagyom, hogy imádságos gondolatok fussanak át rajtam. Nem foglalom én azokat szavakba! Nem is szeretem a feltétlen szóbeli imát.

Nem hiszem, hogyha valaki nem egyszer, hanem tizenkétszer mondja el a Miatyánkot, annak valami különösebb jelentősége volna. A Miatyánkot mindenki úgy mondja el, hogy meg is cselekedje! Nem lelkesedem, ha akár penitenciaként adják: „Kedves testvérem, mondja el hússzor a Miatyánkot.”

Már bocsánat, de a Miatyánk ne legyen „büntetés”.

Az ima legyen belső beszéd, kapcsolat Isten és közötttem. Amelyben más is megtapasztalhatja, amit én. Hogy tulajdonképpen az egész életem egy nagy imameghallgatás.

A nap pillérei

Évtizedek óta minden reggel fél órát olvassuk Isten igéjét a Bibliából. Mostanában feleségem olvassa föl, mert rossz a szemem. De régebben még kikerestem és görögül is elolvastam, hogy ne felejtsem. Olyan jó volt, ha még úgy olvastam a görögöt, hogy rögtön tudtam, mit jelent. Megvallom, héberül már nem tudnám, mert igazán soha nem is tudtam. El tudnék talán még olvasni egy zsoltárt héberül, de nem biztos. Inkább ne tessek kipróbálni. – De a görög az még most is megy. Az evangélium egy-egy helyét még kívülről is tudom. Ez fontos nekem, mert jelzi, hogy még nem meszesedtem el egészen.

Ezek a reggeli startok igen sokat jelentettek és jelentenek az életünkben.

Mert nem lehet Isten igéjét olvasni, utána meg kiabálni, veszekedni, meg feletőbb csapkodni az asztalt. Az nem megy. Ezért ez a legjobb „villámhárító”! Ha valahol feszültség van, olvassanak közösen igét. Az csodálatosan gyógyító, erősítő, maximális segítség az embernek.

A napunk pillérének másik talppontja az este. Rájöttünk, hogy két öregember hogyan éljen úgy házasságot, hogy ne unják meg egymást. Olvassanak együtt.

Merem állítani, hogy ha nem akarják azt, hogy az egyik bambuljon a tévé előtt, a másik csak a sportlapot olvassa; hogy az egyik csak a gyerekről tudjon beszélni, a másik csak a gólokról – meg kell tanulniuk együtt olvasni.

Mi este meghallgatjuk a híreket a tévében – és utána olvasunk éjfélig, vagy még tovább is. Nagyon kedvesek ezek a felolvasások. Feleségem néha megáll, elvitatkozunk a könyv egy-egy állítása felett, megbeszéljük a dolgokat, és nem némul el a házasságunk.

Rengeteg elnémult házassággal találkozom. Ha megkérdem, miről beszélgetnek, ilyen válaszokat kapok:

– Hát, Bandi bácsi, tizenegy éves házások vagyunk, mi már mindent megbeszélünk. És élük a néma házasság párhuzamos életét.

Iszonyú.

Tegnap este éjfélig olvasott a feleségem. Amikor látta, hogy leragad a szemem, kedvesen mondja, a maga svájci hanglejtésével:

– Pandikám, attól tartok, álmos vagy. Akkor majd holnap folytatjuk.

Ő ilyen udvarias mindig. Ez az „attól tartok” külföldi szokás. Néha tréfából mondom: – „Attól tartok”, hogy hideg a leves...

Nagyot nevetünk – és megmelegíti.

Ora et labora. Kis csónak áll a tenger mellett, két evezővel. Az egyik evezőn ez a felírás olvasható: Imádkozzál, a másikon: Dolgozzál. A csónakos Istenfélő, hívő ember. Egy hitetlen, magát bölcsnek tartó ember lép a csónak mellé, kibérelni azt pár órára. Látva az evezőket, megakad a szeme azon, amelyik az „Imádkozzál” felírást viseli s gúnykacaj közepette így szól: „De maradi ember maga, bácsi! Ki gondol ma az imádságra, haszontalan mese az, fő a munka s ennek nyomán a többtermelés.” A bácsi hiába igyekezett meggyőzni arról, hogy nagy tévedésben van. „Eh mit, ilyen kegyes szemforgató emberrel én nem vitatkozom”, kezébe vette csak a „Dolgozzál” felírást evezőt s megindult célját csónakon elérni. Evezhetett azonban akárhogyan, minden erejével, a csónak csak körbe forgott, az egy evező pedig szelíden válaszolt: Csak többtermelés, csak többtermelés... Mivel sem előre, sem hátra nem tudott haladni, végre is szégyenkezve volt kénytelen megfogni azt az evezőt is, amelyen az „Imádkozzál” felirat volt olvasható, s így közös erővel, két evezővel csakhamar szelte csónakja a vizet s célját elérte.

Íme a testi ember, aki elfelejtett imádkozni s nem akar a munkánál nagyobb értéket elismerni. Mégis koldusabb század nem volt e századnál.

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Móra László Tibor
Kajántó

Arcképek a Bibliából

Barabbás – a megmenekült bűnös

Alapige: János 18,39–40

Ez a történet is ismerős lehet számotokra. A nagypénteki történet szerves részét képezi. De benne a mindenkori ember portréját fedezhetjük fel. Azét, aki csak úgy tud megszabadulni a felette kimondott halálos ítélettől, ha helyette Krisztus vállalja az áldozatot.

Egy olyan személy arcképét tárja elénk a mai ige, aki elsőként tapasztalta meg Jézus szabadítását a maga életében. Hogy ez jelentett-e számára hitben valamit, nem lehet tudni. A történet azonban tanulság lehet számunkra. Jó, ha szüntelen látjuk, hogy mit tett értünk Jézus.

Hogy jobban megértsük az ígét, vissza kell mennünk az időben abba a korba, amikor az események lejátszódnak.

Ott vagyunk Palesztinában, Pilátus helytartóságának idején. Az utca hangulatában érződik valami feszültség. A nép nem szereti a római hódítókat, még akkor sem, ha azok a kultuszba, az istentiszteletbe nem szóltak bele. Galileában, a legszegényebb vidéken kezd mind jobban és jobban terjedni a zélóták mozgalma, akik minden eszközt és lehetőséget megragadnak arra, hogy a rómaiaknak ártsanak. Pilátus és katonái nem népszerűek. Sokszor kénytelenek erőszakhoz folyamodni, hogy a rómaiak uralmát fenntartsák. Pilátus nagyon kegyetlen helytartó. A biblia két általa elrendelt vérfürdőt említ: Lk 13,1 szerint galileaiakat mészárolt le, és az áldozat vére összefolyt a legyilkoltak vérével. Mt 27,16, Lk 23,19 szerint pedig azt a lázadást is vérbe fojtotta, amelyben részt vett a börtönbe került Barabbás is.

Kicsoda ez az ember? Ahhoz, hogy megértsük, a többi evangéliumot is meg kell nézzük. Nagyon keveset tudunk meg róla, de ez elegendő arra, hogy valamilyen arcképét felvázoljunk. Neve jelentése: az atya fia. Máté szerint „hírhedt” rab volt, Márk a lázadók közül való gyilkosnak mondja, az ApCsel 3,14 szintén gyilkosnak, János viszont rablónak nevezi. Valószínű, hogy egy zélóta felkelő volt, aki egy sikertelen lázadás alkalmával római katonákat ölt meg (vö. Mk 15,7; Lk 23,19), de az is lehet, hogy útonállással is foglalkozott. Akármilyen is volt az igazság, megzavarta a római békét.

Ha a mai igazságszolgáltatást nézzük, akkor a jelenlegi törvények szerint is a felolvasott pár vádpont alapján jó néhány évet kapna. Akkor is és most is, az ilyen cselekedeteket büntették. A portré itt egy gyilkos arcképét mutatja. Mindenki azt várná el, hogy a törvény szigora sújtson le rá.

De nézzük meg egy kicsit közelebbről ezt a történetet. Kik vagyunk mi?

Az első és nagyon természetes válasz az, hogy itt biztos nem rólunk van szó. Mi nem tettünk ilyen dolgot, sőt nem is fogunk soha életünkben ilyet tenni. Nem akarunk a földi igazságszolgáltatás kezébe kerülni.

Mindez nagyon is érthető, de a mennyei igazságszolgáltatás elé egyszer oda kell hogy kerüljön majd minden ember. És akkor két ítélet születhet. Bűnös vagy felmentett.

Mindenki erősíti, hogy nem bűnös. Akkor vegyük csak elő a Bibliát. Hogy is szól Jézus tanítása? Csak egyet nézzünk meg belőle. „Hallottátok, hogy megmondattok a régieknek: Ne öl, mert aki öl, méltó az ítéletre.” (Mt 5,21) Mit mond tovább Jézus? „...a ki haragszik az ő atyjafiára ok nélkül, méltó az ítéletre: aki pedig azt mondja az ő atyjafiának: Ráka, méltó a főtörvényszékre; aki pedig ezt mondja: Bolond, méltó a gyehenna tüze”. (Mt 5,22) Tehát, ha haragszunk, ha valakire rosszat mondunk, ha valakit bolondnak nevezünk, akkor a főtörvényszékre vagyunk méltók. Arra, amely Jézust istenkáromlóknak mondta ki.

A minap Kolozsvárt egy neves iskola mellett mentem el. Szünet volt. Az osztálytermek ablaka ki volt nyitva. A kisebb gyermekek jöttek ki az iskola kapuján. Majd elsodortak, úgy vágtattak kifelé. Az osztálytermekből kihallatszott az utcára a zaj. A beszélgetés, amelynek akaratomon kívül fültanúja voltam olyan trágár volt, hogy nem lehet visszaadni. A csúcsot azonban az jelentette, amikor az elemista gyermekek is elkezdték ezt a beszédet, és az osztálytársukról úgy beszéltek, mintha az a kapcájuk lenne.

Mi ez, ha nem a másik meggyilkolása?! Az embert nem csak fegyverrel lehet megölni. Meg tudjuk ölni a másikat egy gesztussal, egy szóval. A szó sokkal jobban fáj mint az ütés. A testi seb begyógyul, legfeljebb egy heg marad a helyén, a lelki sebet azonban sokáig hordozza az ember, és az mindig fáj.

Most gondoljunk mindannyian egy olyan személyre, akiről azt mondjuk, hogy megbántott minket. Hányat és hányat tudunk mindannyian felsorolni? De tegyük fel fordítva is a kérdést. Mondjunk bár egy személyt, akit mi bántottunk meg. Valljuk meg őszintén ezt is magunknak! Van-e ilyen az életünkben? Tökéletesek nem vagyunk. Ezért biztos, hogy akarattal, vagy akaratunk ellenére eddigi életünkben valakit megbántottunk, valakire azt mondtuk, hogy bolond, valakit alacsonyabb rendűnek tartottunk mint mi, mert keresztyéni felsőbbrendűséggel néztük a világot. Ezt gondoltuk, ezt mondtuk: Én vagyok az igaz, ő a bűnös.

Egy kicsit elkanyarodtunk az igétől. De mindez kellett ahhoz, hogy felfedezhessük magunkat a Barabbás portréjában. Ott kellene álljunk az ítélőszék előtt. Felettünk azonban az ítéletet nem a császár helytartója kell hogy kimondja, hanem az Úr. És akkor mi történik? Csodálatos helycsere. Nem én állok az ítélet alá, hanem helyettem valaki más. Nem a tömeg kiáltja az én nevemet, hogy megmeneküljek, hanem maga Isten mondja ki a felmentő ítéletet. Mert Krisztus meghalt az én bűneimért. Mert Krisztus az én felebarátom ellen elkövetett gyilkosságot magára vállalta.

Ezek után nem az elbocsátás jön, hanem a megbocsátás Istentől és a bebocsátás az Ő országába. Ez a meg- és bebocsátás át tudja rajzolni az arcképet. A bűn vonásait megszünteti és helyébe a kegyelem, az Isten megbocsátó szeretetének a vonásai kerülnek. Ez kell hogy a mi igazi arcunk legyen, és az, ami aztán ebből a kegyelemből következik. A köszönet és a hála! Ámen.

Vitaindító kérdések

1. Mit értünk az imádságnak azon a részén: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek?”
2. Már az első emberpár a bűneset alkalmával nem vállalta a maga tettét. Miért van az, hogy az ember el akar bújni a felelősségre vonás elől?
3. Ez a csodálatos helycsere jelenet-e valamit a mai ember számára?
4. Krisztus szeretete át tudja-e rajzolni a mi bűnös vonásainkat?
5. Mivel tudjuk megköszönni Istennek mindazt, amit értünk tett?

Rádióprédikáció

Adorjáni László
Kolozsvár–Alsóváros

Antenna a menny felé

Alapige: 2Mózes 17,8–13

Nemrég egy olyan hegytetőn jártam, ahol az antennaerdő között ott állt egy kereszt is.

Jézus kitárt, felemelt karjára emlékeztetve egészen odaillet. Olyan volt, akár egy antenna, amely a kapcsolatot egy másik irányba, Isten fele biztosítja.

Ott, azon a hegytetőn, letekintve a mélyben nyüzsgő városra, elgondolkoztam azon: mennyi láthatatlan információ suhan itt át, ezen a helyen, egyik embertől a másikig, röppenve beláthatatlan messzeségbe. De a kereszt alakú antennát vajon hány ember használja, hogy küldje és kapja üzenetét Istentől?

Az, hogy mennyire fontosak az antennák, mindannyian nagyon jól tudjuk. Ha nincs antenna, nincs vétel. Ha rossz az antenna, rossz, zavaros, gyenge, félreérthető a kép, a hang. A mindennapi életben és a háborúban is, sokszor a csatát a pontos, gyors információ, a jó antenna, az úr magasságába kiemelt műhold felvevői döntötték el. Ilyen antennaként működött Mózes is, amikor Izráel Amálekkel harcolt.

„Eljöve pedig Amálek és hadakozék Izráel ellen Refidimben. És monda Mózes Józsuának: Válassz nekünk férfiakat és menj el, ütközzél meg Amálekkel. Holnap én a halom tetejére állok, és az Isten pálcája a kezemben lesz. [...] És lőn, mikor Mózes felemelé kezét, Izráel győz vala; mikor pedig leereszté kezét, Amálek győz vala. Mikor azért Mózes keze elnehezédének, követ hozának és alája tevék, hogy arra üljön; Áron pedig és Húr tartják vala az ő kezeit, egyfelől az egyik, másfelől a másik, és felemelve maradának kezei a nap lementéig. Józsué pedig leveré Amáleket és az ő népét fegyver élivel.” (2Móz 17,8–13)

Ha Mózes keze ellankadt, és pihenni leengedte, gyengült az Isten és a küzdő emberek közti kapcsolat, és veszítettek a csatamezőn. De, ha kezei főt maradtak, a völgyben Isten üge kerekedett felül.

Vajon csak ennyi kell a győzelemhez? Feltartott kezek? Igen! A jól beállított antenna – jó vételt biztosít. Ha elfordul az antenna, akkor rossz a vétel, vagy éppenséggel más adás jön be. Ezt mindnyájan tapasztaljuk. Ezzel az egyszerű példával akarja megértetni Isten minden kor emberével, hogy a hitélet és közélet szervesen összefügg. Izráel további történelme nem más, mint ennek a csatának a folytatása: ha a választott nép jó kapcsolatban volt Istennel, győzött és politikai-gazdasági téren is megerősödött. Ha gyöngült a kapcsolat, ellankadtak az Isten felé nyújtott kezek, veszített. Sőt nemegyszer országát is elvesztette.

Ugyanez vonatkozik ránk is. A felemelt kéz, Istenhez nyújtott kéz. Tőle segítséget kérő és segítséget kapó kéz. Aki elengedi, magára marad. Elgyengül. Más fogja meg a leengedett kezet, és nem isteni irányába, hanem lenti, földi irányba húz el.

Tapasztaljuk ezt a családban: ha a szülők nem Isten felé nyitottak, a családba más „adás-hatás jön be”, úgy, mint amikor az ember átkapcsol az egyik tévé-, vagy rádióállomásra a másikra. Más keríti hatalmába.

Nagyjából kisépértük Istent az életünkben. A hit, az ima, Isten irányítása, csak néha-néha, és főleg mellékesen, ünnepi alkalmakra kell nekünk, és nem a mindennapi küzde-

lem irányításához magánéletünkben és a közéletben is. Ez magával hozta a sorozatos vereségeket a családban, és a közéletben. Jó elgondolkoznunk ezen.

Nemzeti imánkat sajnos rosszul értelmezzük: benne van ugyan a sorozatos vereség elismerése: „megbűnhődte már e nép a múltat s jövődőt” – mondjuk, de nem bántuk meg a hibákat, hanem önfejlően tovább folytatjuk.

Pedig Isten áldását, segítségét csak úgy kapjuk meg, ha az egyetlen isteni antennán keresztül, Krisztus keresztyén át vesszük fel vele újra a kapcsolatot, valahogy így imádkozva:

„Vétettem Istenem – elhagytalak. Eltévedtem. Sok vereséget szenvedtem, de kérlek, bocsáss meg, visszatérek Hozzád. Te fogd kezem. Te vezess ezután.”

Vannak-e Istenhez emelt kezű előjáróink, vezetőink a családban, a közéletben?

Segítünk-e nekik fenntartani, Istenhez emelni kezüket?

Ha nincsenek olyan előjáróink, akik Istenhez emelik kezüket, akkor eloldalognak a segítők, folytatódik a vereség, a visszavonulás.

Ha vannak Mózesek, Dávidok, Szent Istvánok, Bethlen Gáborok, Istennel jó kapcsolatban maradó vezetők és mellettük kitartó segítő személyek, akkor lesz győzelem.

Te vagy ez az ember, kedves hallgatóm! Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Berke Sándor

Tenke

Szövetségben? Igen, szövetségben!

Alapige: Máté 28,18–20

Istennek népe, kedves testvéreim! Ez a szövetségekötési ünnep, amelyben most részt veszünk, valóságosan és jelképesen is az ajándékozó Isten ünnepe közöttünk. Ő jön most ismét hozzánk Megváltó Fiában teljhatalommal, hogy szövetséget kínáljon nekünk és gyermekeinknek, az Ő ígérete szerint. Ő a biztos fél e szövetségben, mi pedig a megajándékozottak vagyunk, ezzel a gyermekkel együtt, aki részt vesz ugyan ez ünnepségen, bár még nincs tudomása arról a kegyelemről, amelyben részesült. Vajon mi, felnőttek, felfogjuk-e annak jelentőségét, hogy számunkra mit jelent, hogy a Feltámadott velünk van a világ végezetéig?... Aligha jutunk el annál tovább, hogy reménykedjünk a Fiú ígéretében és hálát adjunk szava megtartásának bizonyosságáért. Mert a Feltámadott, az Élet Ura jön hozzánk e gyermekben – családhoz és a gyülekezet nagy családjához –, hogy megossa velünk örömet: gyermek született e világra! A tavaszi rügy, a bimbózó virág, az induló élet csodája... A Szövetségekötő bevon a nevelés által e gyermek hitének és tanítványi tartásának alakításába. Reánk bízta a tanítvánnyá formálás hallatlanul izgalmas, minden kalandnál érdekesebb feladatát. Ugyanis a család és az Egyház együtt kell hogy megjelenítse hitelesen Azt, Aki jelen van Igéje és Szentleke által és Aki jelen akar lenni hívei közösségében, tapintható valóságában. Ennél nagyobb megbízatás nincs, mert ez feltételezi, hogy mi is a magunk helyén elfogadtuk és hálával éljük a gyermek elé és egymás elé a Krisztus vérével szerzett, a Golgota keresztyén megpecsételt sákramentumi szövetséget. Mit gondoltok, vajon az Úrvacsorától való távolmaradás által, vagy a templomlátogatás mulasztásával hihetővé válik-e gyermekeink számára a jelenlevő Isten örömet mívelő bizonyosága?! Vagy a naponkénti családi

áhitatok hiánya, vajon pótolható-e majd az egyszer-egyszer, csomagosztáskor megejtett karácsonyi jelenléttel? Sajnos, aligha...! De én bízok a mindnyájunkat megszólító és feltámadásának erejével megajándékozó, életet formáló Urunk ígéretében. Ő megteheti, hogy gyermekeink tőlünk a bűn elleni kíméletlen harc és kegyelem szerinti győzelem szemléltői legyenek, amint azt személyesen bukdácsolva, de Urunk által talpra állítva éljük meg. Jaj nekünk, ha a keresztség sákramentumának ünnepéből mindössze a hagyományörzés divatjának alkalmává zsugorítjuk e mostani ünnepet! Ebben az esetben gyermekünk tudatra jutásának korszakában legfennebb az ünnepi ebéd menüjét, esetleg az ünneplők új ruhájának káprázatát tudjuk-e keresztelés lényege helyett megmutatni. Hogy ez meg ne történhessen, a most hozzánk jövő Jézust kérjük, hogy tanítson minket alázatra, hűségre, reménységre, élő hitre, hogy taníthassuk e ránk bízott életpalántát, társaival együtt mindarra, amit Urunk parancsolt megtartani nekünk. Legyünk hálásak azért, hogy e feladat ajándékozásával jobban becsül bennünket Jézus, mint mi önmagunkat, vagy egymást. Az élő ÁMEN mondja szövetségkötési ünnepünkre és reménységünkre jelenlétével, hogy ÁMEN.

Esketési igehirdetés

Szóllósi János
Mezőkeszű

Együtt a lelki áldásokban

Alapige: Énekek éneke 8,6

Amikor kézhez kaptam esküvői meghívókat, meglepetten olvastam a fedőlapra írt Igét. Bátor választás volt, mert, amint hallottuk, komoly és nehéz dolgok hangzanak el, amiket e mostani örvendetes alkalommal nem árt kibontani, léletszerű üzenetté formálni, használható értéként kiosztani istentiszteleti közösségünk minden egyes résztvevőjének.

Felolvasott alapigénk egy szerelméhez hűségesen ragaszkodó menyasszony énekének része. Korabeli szokást idéz, szó szerint, ám lelki értelme a mindenkori házások életközösségére mutat. Ti is úgy jöttetek, hogy szívetekben szerelmet éreztek egymás iránt, ezt itt a templomban ünnepélyesen hűségesküben meg is valljátok, és végül egyházunk áldásával meg is erősítitek. De nem csak a belső énetek pecsételi el a tényt, amire vállalkoztatok. Noha most az örvendező, mulató násznép a ti szívetekben, bensőtökben elpecsételt szerelmetekben lát benneteket, de már biztos gondolatok a holnap, holnaputáni életre, amikor dolgozni, küzdeni kell a betevő falatért, mindenért. Nemcsak a szívben, de alkotásra, munkára teremtett karotokon is egymás pecsétjeivé kell válnotok. Nem elég a belső ragaszkodás, lennie kell kölcsönös segítőszándéknak. Elvégre Isten a teremtési rend szerint segítőtársat rendel férjnek, feleségnek. Segítenetek kell egymás munkájában, a család igazgatásában, leendő gyermekeitek nevelésében. Segítenetek kell egymást a megértésben, hogy békés családi élet kiépítésével legyőzhessétek a reátok támadó gonosz erők támadását.

Tudnotok kell, hogy a mindenkori családok élete nemcsak örömteljes idill. A lakodalmi mulatságot a hétköznapok gondjai és feladatai követik. Az idő váltakozó feladatokat hoz magával. Ezeket lehetőleg jól kell megoldani. De ez nem mindig sikerül. Amikor alapigénk halálról beszél, nemcsak a fizikai lét végére gondol, hanem mindarra, ami a házásélet létét fenyegeti. Fel kell tehát készülni: közös életek lelki betegségek-

nek lesz kitéve. A mostani egészséges örömötök bárcsak örökre tartana, de ebben a világban mindig fel kell készülnünk a megpróbáltatásokra.

Ám ha a mindennapok közepette Istenhez ragaszkodó hittel kívántok megállni, nem kell félnetek. Hiszen alapigénk is tanúsítja: van, létezik egy rendkívüli erő, amely a halált is legyőzheti. „Erős a szeretet, mint a halál...” – keresztyén hitünk csodálatos üzenete ez: olyan egyensúlyállapotban élni, melyben a lelki betegségek megfékezhetők. Irigység, féltékenység, hűtlenség és egyéb bűnök, csak szeretetben előzhetők meg, kerülhetők ki és győzhetők le. Miért? Mert a keresztyén szeretet Isten szeretetéből merít újra és újra. Itt nem csak egyéneknek, de családi közösségeknek is érvényes igazság: aki hisz Őbenne, megtartatik. Isten szövetségi ígérete ez, amivel a házaselet útján bátran el lehet indulni, ha a Krisztus szeretetével indulunk.

Ha pedig valami kétely motoszkálna mindezek után szívetekben: jó, jó, de mi módon jut érvényre Isten szövetsége egy családi közösségben? – felolvasott alapigénk erre a kérdésre is választ ad. Bár szó szerint akár az emberi szerelem tüzére gondolhatnánk, ami ott lobog, meleget sugározva szívetekben, de nemcsak ennyiről van szó.

Az ércbányászat termelte nyers vasércet a kohóipar tisztítja meg. Magas hőfokon olvadnak ki a fémek és visszamarad a meddő salak. Nem a meddő salak a cél, és hogy marad ilyen salak, az nem is olyan nagy baj. Fő, hogy előálljon az értékes fém. Isten lelki tüze hatalmas „hőfokon” tisztítja a világ nagy kohójában zajló életeket. S a lelki kincsek drága fémje maradandó értéként kristályosodik ki a hitben megpróbált családok életében. Minden istentiszteleti közösség Istennek és egymással a lelki tisztulás lehetőségét rejti magában. Ott mindegyre világosan halljuk, hogy a lelki kincsek teszik igazán gazdaggá életünket, hiszen hitünk és szeretetünk teheti valósággá Isten békességét hirdető áldását rajtunk.

Az Ige tüze a Szentlélek tüze, aminek jelenlétéről nem csak pünkösdkor kellene beszélnünk. Hitem, hitünk szerint, itt, ezen az istentiszteleten is munkálkodik a Lélek; csak az Ő fénye értetheti meg velünk: nem üres ceremónia zajlik itt le, hanem istentisztelet, a maga legtisztább valójában. Nem a mi szándékainkat ünnepeljük itt, de Isten akaratát, aki titeket egymásnak rendelt és mindannyiunkat egybehívott. Nem a mi jókívánásainkat nyújtjuk csupán felétek. Azt is! De tulajdonképpen ma, itt Isten áldása hangzik, amit Anyaszentegyházunk közösségében Ő küld házasságokra. Ez az áldás a boldog élet feltétele. Ezért hirdetem számotokra ezt az áldást, ezt a békességet. Őrizzétek meg a lelki kincseket életek minden napján. Ámen.

Temetési igehirdetés

Hegedűs József
Kolozsvár-Szamosfalva

Sötétségben világosság

Alapige: 2Korinthus 4,6–7

Gyászoló Testvéreim! Vigasztalásunkra, e koporsó mellett Isten ezt az ígét adta nekünk. A világ teremtésére hivatkozik Pál apostol, és annak is arra a részére, mikor Isten megszólal, hogy legyen világosság, és akkor lett világosság. Isten ma is szól. Az Ő szava ma is világosságot teremt a mi gyászba borult szívünkben. A gyász, a sötétség, a veszteség nagy! Egy élet, egy társ, egy szülő, egy jó barát elvesztése nyomán sötétség

telepedik szívünkre. Pál apostol itt azt tárja elénk, hogy ez a sötétség világosságra változhat. A világ teremtése egy olyan példa, mely szerint Isten a világ végezetéig azt példázza, hogy Ő nem akarja, hogy az emberek sötétségben és gyászban maradjanak. Konkrétan kimondja, hogy Ő gyűjtött világosságot a mi szívünkben. Amiképpen Isten a világosságot megteremtette, mennyivel inkább képes a mi gyászba borult életünket megvilágosítani. A teremtett világ bűn alá van vetve, a sötétség, a gyász, a halál velejárója életünknek. Csak Isten szava győzheti le ma is a sötétséget, Ő vigasztalhat meg ma is bennünket. Azért kell hogy a koporsó mellett az ige szava szóljon. Isten teremtő szava így hordozza ma a vigasztalást számunkra.

Isten úgy szól hozzánk, mint gyermekeihez. Az Ő szavára bátor, hitvalló reménység ébred a mi szívünkben.

Ezt a világosságot hinti a mi Atyánk gyászba borult szívünkbe ma is. Pál apostol szemléletesen mondja, hogy Isten dicsőségének a Jézus Krisztus arcán való világoltatása végett. Először ez a világosság Jézus Krisztus arcán ragyogott, aki meggyőzte a halált, és feltámadása által ragyogtatta ezt a világosságot a mi szívünkbe. Ezzel kétszerezően megerősíti Pál apostol azt aényt, hogy Istentől jön ránk ma is az igazi világosság, amiképpen a teremtésben és az Úr Jézus feltámadásában is ez lett nyilvánvalóvá.

Ugyanezt a gondolatot viszi tovább az apostol, amikor arról szól, hogy ez a kincsünk pedig cserépedényekben van. Az életünket egy cserépedényben elhelyezett kincshez hasonlítja. Azokra a cserépedényekre gondol az apostol, melyekben magát a Bibliát, az ősi tekercest tartották. Ezekben a cserépedényekben őrizték a Mózes öt könyvét, és a többi szent iratokat. Ezért maradtak meg aránylag elég épen, mert a fedelét légmentesen letapasztották, és legtöbbször barlangokban rejtették el. Ha a korszak meg is repedt, vagy eltört, az igazi érték akkor is megmaradt.

Ehhez hasonlítja igen a Krisztusban hívő ember életét is. Külsőleg a test olyan, mint a cserépedény, törékeny. Ilyen volt a mi drága testvérünk élete is. Megrepedt, eltört egy élet, akit szeretünk. Bizonyára azt érzitek, hogy vele együtt mindent elveszítettek. De az apostol tanítása szerint csak a cserépedény tört el. A mi hitünk szerint, ami benne van a cserépedényben, ami lelkünk, Krisztushoz vitetik ez élet után. Itt már csak egy eltört cserépedény van a koporsóban. Ezért ne bánkódjunk. Inkább kérjük Istent, gyűjtsön világosságot szívünkben, hogy ilyen tisztán lássuk az élet és halál kérdéseit.

Végül az apostol egy hatalmas mennyei erőre hivatkozik, és nyíltan kimondja, hogy ez az erő nem tőlünk van, hanem Istentől. Mí, akik most erőtelenségnek érezzük magunkat, mennyei erőt kapunk. Földi értelemben valóban úgy néz ki, hogy nagy a mi vesztettségünk, bánatunk. Ennek az együtt érző családnak és közösségnek viszont mennyei erő ad Isten. Erőtelenségünket az Úr Jézus hordozza, és a gyász sötétségében mennyei világosságot áraszt reánk. Ez nem egy fénysugár, mégcsak nem is egy reflektor fénye, hanem ennél sokkal több, maga a Világ Világossága, Jézus Krisztus. A gyászoló gyülekezet minden tagja úgy áll ma mellettetek, hogy együttérzéséről biztosít titeket. Imával, énekkel, virággal erősítünk titeket, de az igazi erő a mennyekből száll alá. Így álljatok az Úr Jézus elé, hogy a mennyei világosság és erő a ti törékeny cserépedény életeteket megtartsa, megvigasztalja. A mi drága kedvesünk már az Úr előtt áll és hallja a mennyei szót: Jól vagyon jó és hű szolgálóm, kevesen voltál hű, sokra bízlak ezután, menj be a te Uradnak örömébe. Ez vigasztaljon mindannyiunkat! Ámen.

Gyökössy Endre

Vers a Börmunkás apostolhoz

Pál, Pál, te kellenél,
nem aprócska diktátorok,
Paragrafus, kitárt torok,
nem kalapács és sarló.
Csak te, Krisztusra-hajló vézna szent.

Te kellenél. Koldustarisznás!
Athén, Derbé. S te kellenél a halott,
a százszor halott Somogyba, Baranyába,
ahol az ember: gyáva, az asszony: gyilkos.

Neked megnyílnának a kunyhók és a putrik,
mert cserzett ujjadon nem a gyűrűt néznék,
hanem a felmart bütyköt. (Itt-ott még ma is érték.)
Megsüvegelnének s szívüket kitárnák –
szavukat is kitárnák: Isten áldja érte.

Pál, te kellenél, nem disznóbőr aktatáska,
kérdőív, mismás, – csak krisztusfényű nagy szíved,
ott lenn – megáldják azt, megáldják, aki vet.
Pál, még lábad nyomát is áldanak
a bússzemű édesanyák és halkszavú embereik.

Csak ide ne jöjj. A Város megkövezne.
Itt aprócska diktátorok
kellenek, vaskalap és kitárt torok
és kalapács meg sarló.
Te nem, – Krisztusra-hajló vézna szent.